Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5885 — ՄԱՅԻՍ 28/10 ՅՈՒՆԻՍ 1905 — ՇԱԲԱԹ — 6 ԲԼԻԹԻԼ ԱԽԸՐ 1323 — Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5885

درعلیه غازته ﴿ آره‌وك ﴾ اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՓՈՂՈՑ, Ղալաթիա, Քամանցո փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղր.
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 զրուշի փուլը 100 զրուշի հաշուով։
Յեղափոխ Թղթատարի ծախքը բաժնեորդաց կը վերադրի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Կ. Պոլսոյ Լոյս կրօնաթերթին 5րդ թիւին մէջ հրատարակուած Սաղմոսի Երգ Երգոց գրքին նկատմամբ մեր կատարեալ գովասանքը քննադատուեցաւ ոմանց կողմէն։ Նախ ըսենք թէ մեր նպատակը նոյն կատարեալ գովասանքը պաշտպանել չէ, համոզուած ըլլալով թէ պաշտպանութեան կարօտ չէ ան. որովհետեւ հաստատուած է Աստուածաշունչ մասնաւորէ բերուած բազմաթիւ վկայութիւններով զորս հատուն քրիստոնեայ ալխարհ ընդունած է իբրեւ նուիրական եւ անվիճելի։ Զբնդունելը՝ մեր մեղքն է։ Երգ Երգոց գրքի նպատակը նոյն կատարեալ գովասանքը պաշտպանել չէ, համոզուած ըլլալով թէ պաշտպանութեան կարօտ չէ ան. որովհետեւ հաստատուած է Աստուածաշունչ մասնաւորէ բերուած բազմաթիւ վկայութիւններով զորս հատուն քրիստոնեայ ալխարհ ընդունած է իբրեւ նուիրական եւ անվիճելի։ Զբնդունելը՝ մեր մեղքն է։ Ահա մեր քննադատներուն առարկութիւնը։

Լոյս կրօնաթերթին 5րդ թիւին մեր յօդուածին ներքեւ անստորագիր ծանօթութեան մէջ ըսուած է. «Այս գրքոյկը չատագովական է կաթոլիկեան հայերու տեսութեան»,

Կը պատասխանենք. — Երգ Երգոցի ներշնչեալ մասեան ընդունուած ըլլալը ոչ միայն կաթոլիկեան հայերու տեսութիւնն է, այլ նոյն իսկ Եբրայեցի, Ասորիքի, Աղեքսանդրիոյ, Բիւզանդիոնի եւ Հռոմի Ս. Հարց տեսութիւնն է, եւ որիկա անվիճելի է, որովհետեւ ամէն եկեղեցիներու մէջ ընդունուած է անոր ընթերցումը։ Երեսուն դարերու տեսութեան մէջ ոչ ոք առարկութիւն հնուած է անոր դէմ, բաց ի Թէոդորոս Մոպսուէստացիէն, որ վարժական էր աղանդպես Նեստորի։ Այս Նեստորը դատապարտուեցաւ Եփեսոսի Ժողովին մէջ։ «Աստուածաբանութիւն Տեսական» Վենետիկ, երես 196։ Նոյնպէս եւ Թէոդորոս եւ իր գրքերը դատապարտուեցան Կ. Պոլսոյ եկեղեցական ժողովին մէջ։ Տես անդ երես 197։

Հարցի Բիւզանդիոնի 2572 թիւին մէջ գրած է. «Երգ Երգոցին հարցը եկեղեցին չէ, այլ Ս. Կոյսն է, վասն զի միայն Ս. Աստուածածնի ասելի օրերը կը կարդացուի Երգ Երգոցը եկեղեցիին մէջ։»

Ընդհանրապէս հարցը զլխաւորապէս եկեղեցին է, վասն զի Երգ Երգոցը կը կարդացուի նաեւ Մաղկաղարդի կիրակին Անդրատանէն առաջ։ «Զայն եղբարդուս իմոյ» Բ. 8։ Նաեւ Ս. Պատարագին մէջ. «Համբուրեսցէ զիս ի համբուրից բերանոյ իւրոյ, զի բարի են ստինք քո քան զգինի։» Դ. 1, կը կարդացուի Համբարձման հինգշաբթի Անդրատանէն առաջ. «Ո՞վ է սա որ ելեալ գայ լանապատէ» Դ. 6։ Նոյնը կը կարդացուի եբրայական Անդրատանէն առաջ։ կը կարդացուի Զատկի եօթներորդ կիրակին։ որ է երկրորդ Մաղկազարդ, Անդրատանէն առաջ. «Ո՞վ է սա որ երեւեալ է իբրեւ զառաւօտ, գեղեցիկ իբրեւ զլուսին, ընտիր իբրեւ զարեգակն». Զ. 9։

Այսպէս եկեղեցին հաստատելով թէ ինքն է հարցը եւ Քրիստոս՝ փեսան, բնաջինջ կ'ելլայ Մատթէի լուսոյն բանաստեղծի կարգադրութիւնը, զոր ձրի կը վերագրէ Ս. Հարց մեկնութեան, հաւանելով թէ Ս. Կուսին եւ իր Միածին որդւոյն մէջ... ժամանցներ եղծարդած ելլան Ս. Հարք։ Մատթէ եկեղեցիի մէջ կը ասէ նոյն Ս. Հայրերը, եւ Բիւզանդիոնի 2613 թիւին մէջ չորեքոտ կը դատափետէ զանոնք «սխալ մը գործած ելլալնուն համար եւ ոչի՝ կամաւոր սխալ, որպէս զի իրենց հեղինակութենէն չառ բան չկորնչեն»։ Մատթէի այս ձի եղծարդութիւնը Ս. Հարց մտքէն անգամ անցած չելլալը ասնոց սքանչելի վարքն, բարքն եւ գրաւոր գործերն քննելոյս է։ Անոնցմէ չատեր ճշմարտութեան մարտիրոսներ եղան եւ այնպիսի հոգիներու՝ որոր կեղծիք չէ կարելի վերագրել ողջմտութեան։

Մատթէ իր նոյն յօդուածին մէջ կ'ըսէ Սաղմոսի համար թէ «Մինչեւ վերջ նոյն վարչուհի եւ ղեկաւար կեանքը ապրեցաւ ու բնաւ բարոյական վրայ խարխլեալ տեսեր չունեցաւ»։

Մատթէ Սաղմոսի անկումը մէջ բերելով՝ զինքն ալ, զերքն ալ միասին կը դատապարտէ, բայց կար

է ցոյց տալ թէ ո՞ր աղբիւրէն առած է զոյնս։ Սաղմոսի անկումը լոյսի է, բայց ընդհանրապէս վերականգնումն ալ լոյսի է։ Եթէ Մատթէ կ'ուզէ Սաղմոսի անկումը երկարացնել ցվերջ անոր կեանքին, լեռնալ ասանդութեան, մենք պատասխանելու համար ունք թէ Սաղմոսի փափաքով կանգնեցաւ, եւ լեռայ գրեց իր սքանչելի գիրքերը, զորս ներշնչեալ մասեան ընդունած են ամէն եկեղեցիները։

Թէ ինչո՞ւ, բացատրենք։

Ս. Գրոց մէջ մի հատորներուն սկիզբները նախադրութիւններ կան՝ լոյսնող հեղինակին անունը, նպատակը, եւ ինչ ազդեցութեան տակ գրած ելլալը։ Այս հմտալից եւ լուսաւոր նախադրութիւնները կ'ընծայուին բազմահմուտ հեղինակի մը, կամ մեր Ս. Թարգմանչաց, որոնք յունական բնագրէն Թարգմանելով մէն մի գիրքերուն սկիզբը կցած են ի դիւրութիւն ուսումնասիրողաց։ Տե՛ս Աստուածաշունչ Վենետիկի 1805. «Կանխաբանութիւն առ վերծանողս»։

Սաղմոսի գրոց մէջ իր ապաշխարելը եւ վերականգնումը կը հաստատուի առ խօսքերով, «Ցարդ արասուցօք. որով պահեցաւ նմա չնորհք իմաստութեան հոգւոյն որպէս Դաւթին, եւ ոչ վրիպեցաւ ի լինելոյ օրինակ Քրիստոսի»։

Նարեկացին՝ Սաղմոսի անկումը եւ ոչ անագան վերականգնումը կը նկարագրէ, յիշելով քահանայից մատեանները, մանաւանդ Աքիա Սիլոնացի մարգարէի մը գիրքը, որոնց մէջ Սաղմոսի ճշմարիտ դարձը, խորին զղջումը, եւ յաջնոնական արտասուօք ապաշխարելը կը պատմէ Նաեւ Ս. Գիրքը Աքիա Սիլոնացին ժամանակից եւ յարաբերութեան մէջ կը դնէ Սաղմոսի հետ. Բ. Մատեանց Թ. 29։ Ահա Նարեկացիին գրածը. «Եթէ անուանութեանն կարեւոր չէր անկեալ ի յեռանդն սրտին զղջից, որ զնոսա զղջմանն փաքրինչ կոչեաց»։ Նարեկ ԽԸ.։

Այսպէս ոչ պատմութիւնը կը ջնջէ սխալ տեսնդրատութիւնը։

Մատթէ կը կարծէ թէ Երգ Երգոցի ընթերցումը չատ ուշ սկսուած է եկեղեցիի մէջ։ Կը պատասխանենք. — Երգ-Երգոցի նախադրութեան մէջ գրուած է. «Ասեն երգոյ երգոցս յայս ասնէ զի եղանակաւոր ձայիւ ընդ այլ երգս եւ օրհնութիւնս Աստուծոյ երգէին զսա ի հնումն»։ Ուրեմն Սաղմոսէն մինչեւ Քրիստոս ասոր դարերու չրջանին՝ Եհովայի երկրպագութիւնը Սրբոյն մէջ» ընդ այլ երգս եւ օրհնութիւնս Աստուծոյ երգեր են եւ զայս։»

Առաքելական դարէն հետ բնական էր որ Ս. Հարք՝ եկեղեցիի վարդապետութիւնները եւ տարբերութիւնները հաստատելու կանոնաւորէին, եւ այդ գործը քանի մը դարերու կը կարօտէր։

Եկեղեցիի պատմութեան մէջ Դ. դարէն սկսեալ կը տեսնենք Ս. Հայրապետներ, որ իրենց վարդապետութեան մէջ Երգ Երգոցէն կոչումներ կ'ելնեն։ Ասիկա կը հաստատէ թէ անոնք ի սրտէ ընդունած էին Երգ Երգոցի բարձր նշանակութիւնը, անոնք հաղորդուած մասը նայեր են անոր վրայ, եւ պէտք չունէին ժողովրդեան առջեւ կեղծելու կամ խաւտիլու, ինչպէս կը կարծէ Մատթէ իր նոյն յօդուածին մէջ։

Սաղմոսի համար եկեղեցիի մէջ ասնի լսուելի օր որոշուած չելլալը (Թէեւ որոց նախադրց անուանց վերջը «եւ այլոց նախադրց» խօսքը կայ) արգելք չէ եղած անոր Առաջաց, Իմաստութեան, Ժողովողի եւ Երգ Երգոց գիրքերու լսելու ընթերցման։ Տարւոյն մէջ ամէն օրերց ասնի օրեր Սաղմոսի հոգեշունչ մասեանները ընթերցումը անհրաժեշտ կանոն եղած է եկեղեցիի մէջ։

Երգ Երգոցի սէնն խրատել ձեւացողները պէտք է խրատեն նաեւ ամբողջ Ս. գիրքերէն, որ լաւ կը հանդիպինք Երգ Երգոցի սէրով գրուածներու, ինչպէս զոյց ասած ենք Լոյսի 5րդ թիւով մեր յօդուածին մէջ։ Նկեղեցին չարաչիր Ս. Գրոց այդ տեսակ գրուածներէն, գիտնալով որ անոնք նիւթականութիւն չեն, այլ Քրիստոսի եւ իր Եկեղեցիի միջեւ առնչութեանց զանազան երեւութիներու այլաբանութիւններն են, որոնց հետ ողջմտութիւնը չկրնար համեմատութեան դնել այն ամէն վրա-շաց վէպերը, որոնք իսկապէս ինիթապաշտութիւն կը հոտին։

Այսպէս հաստատուելէ յետոյ թէ Սաղմոսն իր վերականգնումէն ետք Ս. Հաչուոյն ներշնչմամբ գրած է իր գիրքերը, զանց կ'ընենք Ս. Հարց գիրքերուն, ինչպէս եւ Ս. Յովհան Ոսկեբերանի «Յաղագս կուսութեան» ճառին մէջ Սաղմոսի գիրքերէն եղած բազմաթիւ կոչումները առաջ բերել. բաւ կը համարինք Ագաթանգեղոսի մէջ «Վարդապետութիւն Սրբոյն Գրիգորի Առն Աստուծոյ» ուսուցանողունէ քարոզութենէն վկայութիւն մը բերելով խնդիրը փակել։

Ահա Սրբոյ Հօրն Մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին հոգեշունչ խօսքերը Երգ Երգոցի մասին։ «Զամենայն տիկերս իրեւ զմի հարան դարձուցեալ առ մի փեսայ, այնպես նշանակէ այրն որ ի լերկնից եկն Որդին Աստուծոյ, որպէս Յովհաննէս ասէ. «Այր հարսն է, նա է փեսայ»։ Այս այն է զոր մարգարէն ասէ, լո՛ւր, դուստր... մոռա՛ զասուն հօր քո, զի ցանկացան պէտոյ քո։ Այս այն է որ ասեն, լարիցես, զարթիցես, մերձաւոր իմ, սիրելի՛ իմ։ բայցես ինձ զդուռս ասեն, եւ համբուրեսցես զիս ի համբուրից բերանոյ քո. զի առատ են ստինք քո քան զգինի, եւ հա իւղոյ քոց քան զամենայն խունկս անուշութեան։ Իւղ արկեալ է անուն քո։ վասն այնորիկ օրիորդք սիրեցին զքեզ, զնա՝ իւղոյ քոյ ընթացուք մեք, տարաւ զիս արքայ. ի սենեակ իւր։ Եւ ասէ՝ եթէ ոչ եկեղեցի հեթանոսաց, կամ ասէ՝ փեսայն, եթէ ոչ Յիսուս Քրիստոս Որդին Աստուծոյ։ Եւ զինչ երկու առաւ ասին քեզ, եթէ ոչ կուսակրանք Աստուծոյ, որ արքայանն զամենայն ազգաս հաղորդ կոթմամբն գիտութեան։ Եւ զինչ է որ ասէն, հա իւղոյ քոյ քան զամենայն խունկս անուշութեան, եւ եթէ իւղ արկեալ է անուն քոյ։ Զօծումն Քրիստոսի եւ զանունն յայտ առնէ, եւ համբուրելն որոյ նշանակ է՝ զեկեղեցի Քրիստոսի, եւ Քրիստոսի զորդի Աստուծոյ։» Ագաթանգեղ, Վենետիկ 1862, երես 324

Այս ամէնէն յետոյ, եթէ գտնուի մեկը, որ Ս. Լուսաւորչի վարդապետութեան մէջ Երգ Երգոցին ընթայուած այս հոգեշունչ մեկնութեան չհաւանելով դարձեալ յամառի թէ պիղծ օրիորդանութիւն է ան, մեր պատասխանն է, ինչպէս միշտ, Քրիստոսի կողմէ յամառ փարիսեցիներուն տրուած սա վճռական պատասխանը. «Դուք ըստ մարմնոյ դատիք»։

ՍԱՐԳԻՍ Ե. ՊԱԼԱՊԱՆԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԳԱՂԱՔԸ ԵՒ ԳԻՒՂԸ

Գիւղերը ինչո՞ւ կ'ամայանան.—Շահեկան վիճակագրութիւններ.—Բաղդաֆներուբազմամարդութիւնը.— Անպատեհութիւններ. —Ինչ է դարմանը։

Ամէն մարդ առնկ տարտամօրէն գիտէ թէ գիւղերը տակաւ կ'ամայանան ու քաղաքները հեղգնեան տ'ի ուրիշ բազմամարդ կը դառնան։ Վիճակագրական քանի մը թիւեր կրնան լուսաբանել միտքերը։

Վաթսուն տարի առաջ (1846) Ֆրանսայի բնակչութեան երեք քառորդէն աւելի (տարիւրին 75.6) կը գտնուէր գիւղերու մէջ, եւ մէկ քառորդէն պակասել (տարիւրին 24.7) քաղաքներու մէջ, ուր 2000 հոգիէ աւելի համախմբում չկար։

Այսօր քաղաքաբնակներուն թիւը 100ին 37.4ի բարձրացած է, այլոյն կեսաւելի աւելցած. բնականաբար նոյն համամասութեամբ նուազած է գիւղերու բնակչութիւնը, ուր հարիւրին 62.6ի իջած է բնակիչներուն թիւը։

Աւելի ալքաւոր թիւերու կը հանդիպինք։ Մէկ դար առաջ, 1879ի միջոցները Ֆրանսայի մէջ տասը քաղաքներ կային միայն որ 40,000 բնակիչ ունէին, իսկ երկու հատ՝ 100,000։

Մի կարծեք թէ Ֆրանսայի մէջ միայն կը տեսնուի այդ երեւոյթը։ Ընդհանրապէս, Ֆրանսա եւս մնացած է այդ մասին, բազդատմամբ միւս երկիրներուն, ինչ որ բարեբախտութիւն մըն է։

Օրինակի համար, Անգլիոյ մէջ, քաղաքացի բնակչութիւնը չատ աւելի է գիւղացիներէն. գրեթէ երեք քառորդը (տարիւրին 71.7)։ Երեսունէ աւելի քաղաքներ կան հոն, 100,000 բնակչութեամբ։ Գերմանիոյ մէջ՝ քառասունվեց քաղաքներ կան՝ որոնք 100,000 բնակիչ ունին։ Մ. Նահանգները՝ 21 հատ։

Ուրեմն չատ զօրաւոր եւ տիեզերական ուժ մը կայ որ բնակչութիւնը կը քաշէ դէպ ի մեծ կեդրոնները։ Եւ եթէ երեք չնչտնուի տնիկա, քանի մը սերունդ յետոյ՝ երկրագունդն ամբողջ մարդիկը պիտի բանուին քանի մը բազմամարդ կեդրոններու մէջ։

* * *

Դէպի քաղաքները խուժող մարդկանց այս հոսանքին պատճառները չատ բացորոշ են, եւ երկարօրէն բացատրելու պէտք չկայ։ Ինչո՞ւ համար քաղաք կը դիմեն, որովհետեւ գիւղը կատարուած ձեռնարկ աշխատութիւնը դժնդակ է, մինչ քաղաքի լաւագոյն ամէն հանգիստ ու զբօսանք՝ հեշտին, տրամարանին, թատրոնին կամ ուրիշ վայրերու մէջ։ Նոյն իսկ կը բաւէ պարզել ծառուղիներու վրայ։ Պէտք չէ մոռնալ նաեւ սա պատճառները. զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան տանն ստացած տպաւորութիւնները, լուսաբեր ընթերցումը, երկաթուղիներու ընծայած փոքրութիւնները, եւ ամենէն աւելի այն ոչնարամիտ սկզբունքը, որ մարդիկը կը մղէ իրարու քով տեղաւորուելու։ Այս ամէնը պատճառ կ'ելլան որ գիւղերը չենան։

Չեմ կրնար պարտիլ սա իրողութիւնը թէ քաղաքներու տպրուսաք աւելի ամրանալով անոնց ձգողութեան ուժն ալ նոյնքան պիտի ամի։

Սակայն նոր հարուածները սկսած են գիւղերէն գաղթել, ամէնէն առաջ անոնք որոնք ինչ-ինչ արհեստներ չինելու համար քաղաքները մտնելու։ Աղքատները ալ անոնց օրինակին հետեւած են, նոր նմանողութեան բնազդով, յեսոյ անոնց զարնելը տեսնելու համար։ քանի որ այդ հարուածներուն պէտք էին սլիմազիրներ, կոնդաւրներ, դարբիններ, ներկիչներ, օթոպարներ եւ վանասարներ։ Եւ ահա ինչպէս իրարու հետեւ քաղաք դիմած են։

* * *

Եթէ երբեք պատճառները զգալի են, արդիւնքները թերեւս այնքան ակներեւ չելլան։ Ամենէն աւելի հոս տեղն է թուանշաններ առաջ բերելու։

Մէկ խօսք մը կը բաւէ։ Քաղաքներու մէջ աւելի չատ, կամ աւելի ճիշդ կ'ըսեմ ցաւ, աւելի չատ կը մեռնին քան գիւղերը։ Սակայն մարդիկ նուազ մեռնելու են քաղաքներու մէջ, քանի որ աւելի խնամքներու առարկայ կը դառնան։ իրենց տրամադրութեան տակ ունենալով դեղագործն ու բժիշկը, ինչպէս նաեւ առողջապահական միջոցները զորս ի գործ կը դնէ Թաղապետութիւնը։ Գիւղական բնակչութեանց մէջ 1000 հոգիին 142ը 60 տարեկանին հասած են, մինչդեռ քաղաքաբնակներէն 1000ին 88ը միայն այդ տարիքն ունի, իսկ Բարիզի մէջ՝ 81 հոգի միայն։

Աւելի կանուխ կը մեռնին քաղաքներուն մէջ՝ սա պատճառաւ որ նուազ առողջ օդ մը կը շնչեն եւ աւելի խորդասուած կերակուրներ կ'ուտեն, որովհետեւ աւելի ուշ կը պատկին, ապրիպ ու ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիներ կը խմեն։ Աւելի կանուխ կը մեռնին, գէշ կեանք մը վարելուն համար։

Երբեմնի հովուերգութիւններէն եւ գիւղական առաքինութիւններէն չատ բան պէտք է դեղալ։ Սակայն վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ թէ բարոյականութիւնը քիչ մը աւելի բարձր մակարդակի վրայ կը գտնուի գիւղերու անկիւնը քան քաղաքներու մէջ։ 1000 ամուսնութեանց մէջ մէկ ամուսնալուծում միայն կը տեսնուի գիւղերու խորը, մինչ նոյնքան ամուսնութեանց մէջ 3 հատ ամուսնալուծում կը պատահի քաղաքները, իսկ Բարիզ՝ 5 հատ։ Սարսափելի թիւ մը ասիկա, եթէ հաշուի առնուի որ ամուսնացողներուն զուգակիները պիտի լքուին կամ կորսուին պիտի մտնուին հաւանաբար։

Եթէ վիճակագրութիւններն ալ չելլային, պարզ ողջմտութիւնը մեզի ցոյց պիտի տար թէ քաղաքներու մէջ աւելի չատ է թիւը ոճիրներու, մուրացկաններու, հանրակիներու, անմնասպաններու։

Եթէ մարդիկ չեն ուզեր այդ վիճակին մատնուիլ, ժամանակ է որ միջոցներ գտնեն՝ դէպ ի քաղաքները եղած դաղթումի հոսանքին առաջքն առնելու։

Մարդկային իրերու մէջ մշտնջենական յարմանք մը կայ, եւ անսեասկան ուրիշ ուժեր, օ՛րքան ալ մղում չտան անոնց, դէպ ի հող կը քշեն այն ալիքը, որ անակ դուրս խուժած է։ Միայն թէ այս բանին համար հարկաւոր է ուրիշ իմաստասիրութիւն մը եւ ուրիշ քաղաքակրթութիւն մը, տարբեր՝ ոգելից ըմպելի ծախսերուն եւ նպարավաճառներուն ուղղութենէն։

Արդէն մեծ ճարտարարուեստը քաղաքներէ դուրս կը տարածուի։ Այս պատճառաւ գործատերերն ալ քաղաքներէն կը հեռանան։ Օրինակի համար մեքենայի ճարտարարուեստը Լիոնի մէջ։ Գործակցական Ընկերութիւններն ալ կրնան մեծապէս նպաստել այդ բանին։

Պիտի տարկեն թէ մեւնոյն լանկերդն է միշտ։ Բայց անհամբեր ընթերցողէն կը խնդրեմ նկատի առնելու սա կէտերը.—

1. Գիւղացիները իրենց բնակավայրերէն չհեռացնելու լաւագոյն միջոցներէն մէկն ալ անոնց դրամ հայթայթելը չէ, որպէս զի անոնք կարենան իրենց հողերը մշակել եւ զանոնք ձեռքէ հանելու չըտրտիւին։ Արդ, գործակցական Ընկերութիւնները կրնան այս նպատակին հասնիլ, վարկ բանալով երկրագործներուն։

2. Քաղաքներու բնակչութիւնը նուազեցնելու լաւագոյն միջոցն է զեղչել թիւը ամէն անոնց, որոնք փոքր առաւելութեամբ կը զբաղին։ Գիւղերէն քաղաք գաղթողներուն մեծ մասը այդ ձեւին տակ խաբուած է մեծ կեդրոններու մէջ։

* * *

Ճարտարարուեստութիւնը. չէ որ գրաւած է երկրագործութեան անհրաժեշտ եղող ձեռքերը, այլ տուաւորը։ Ֆրանսայի մէջ 1,500,000ին 4,000,000 հոգի բանակ մը կը ձեւացնեն տուաւորով զբաղողները, ամէնքն ալ քաղաքաբնակ։ Այդ թիւը չատ է, եւ այդ պատճառաւ ամէն տարի կ'աւելնայ անհանութեանց համամասութիւնը։ 1851ին, 2305 անհանութիւններ պատահած են, իսկ այսօր՝ 8483, այսինքն երեք-չորս անգամ աւելի։

Ինչպէս կարելի է զանոնք դիւղ վերադարձնել կամ դէթ անոնց զուակները։ Դարձակցական ընկերութեանց միջոցաւ, ցոյց տալով թէ իրենց դերը ուրատած է եւ թէ պէտք չկայ այլ եւս երթալու ծառայութեանց։ Մենց որ, իրենք ալ գիտեն ատիկա եւ իրենց տրական փատերէն մէկը սա է։ Ցաւագին չեշտով կը գրէին. «Այն օրը որ դարձակցական Ընկերութիւնները վերատ քաղաքներու մէջ, ալ եւս վտանգաւոր ու խանութպան չպիտի մնան. քաղաքները պիտի ամայանան ոնուհեան։

Թրգմ. Զ. Ն.

ԽԱՂԱՄՈՒՐԹԵԱՆ ԶՈՒԵՐ

Խաղամուրթեան գործած բազմադիմի ուերները տեսնուած են ամէն տեղ։ Այս վատթար մոլութեան դէմ չատեր գրիչով եւ խօսքով յարձակած են։ Գինեվաճառներ կամ ուրիշ վատ ունակութիւններ նեւաղ տարուելի են քան խաղամոլութիւնը։ Խաղամոլին քով դժուար է գտնուել խիղճ, պատիւ, գութ եւ արդարատենք։ Իր կրքին յագուրդ տալու համար՝ կ'ուզէ լուծել ընկերին, ընտանիքին, պատկանած հասարակութեան, դուկին պատիւը եւ կեանքը։ Անիկա պատուհաս մըն է մարդկութեան, որ, չի գիտեր խնայել անդին կեանքեր։ Լափող հրդեհ մըն է որ անընում կ'ուտէ մարդկութեան չենքը։

Անուն խաղամոլութեան առամ մը մասայ 13ին, ուրբաթ օր գործուեցաւ Առանց, հետեւեալ պարագաներու մէջ։

Առանցի տեղացիներէն Յակոբ Յովնանեան անուն մարդը մէկ քանի տարիներ առաջ ամուսնացած էր տեղւոյն ծանօթ գերդաստաններէն մէկուն՝ տղլկան հետ։ Աղլկան եղբայրները ձանձրացած անոր չափազանց խաղամոլութենէն եւ վարած անպատիւ կեանքէն, զանի կ'տանեն իրենց քոյր եւ իրենց տրական փատերէն մէկը սա է։ Յուսալի չեղալով կը գային։ «Այն օրը որ գործակցական Ընկերութիւնները վերատ քաղաքներու մէջ, ալ եւս վտանգաւոր ու խանութպան չպիտի մնան. քաղաքները պիտի ամայանան ոնուհեան։

Թրգմ. Զ. Ն.

ԽԱՂԱՄՈՒՐԹԵԱՆ ԶՈՒԵՐ

Խաղամոլութեան գործած բազմադիմի ուերները տեսնուած են ամէն տեղ։ Այս վատթար մոլութեան դէմ չատեր գրիչով եւ խօսքով յարձակած են։ Գինեվաճառներ կամ ուրիշ վատ ունակութիւններ նեւաղ տարուելի են քան խաղամոլութիւնը։ Խաղամոլին քով դժուար է գտնուել խիղճ, պատիւ, գութ եւ արդարատենք։ Իր կրքին յագուրդ տալու համար՝ կ'ուզէ լուծել ընկերին, ընտանիքին, պատկանած հասարակութեան, դուկին պատիւը եւ կեանքը։ Անիկա պատուհաս մըն է մարդկութեան, որ, չի գիտեր խնայել անդին կեանքեր։ Լափող հրդեհ մըն է որ անընում կ'ուտէ մարդկութեան չենքը։

Ամրողջ Առանց կը լուսաբի ի լուր վայրկենական մահուան Դեսրդ եֆ. Սիւլիւքճեանի։ Ցիշեալ երիտասարդը դեռ երեք ամիս առաջ Ուրֆայեան գերդաստանին աղջիկներէն մէկուն հետ ամուսնացած էր եւ քաղաքին մէջ հանրածանօթ եւ սիրուած անուն մը ունէր. պատուաւոր պաշտօններու տակ դերձակի գործատուն մը հիմնած էր կարեւոր դրամագլխով եւ լաւ գործատուութիւն կ'ընէր մեծ գործարանատերերու հետ։ Բոլոր այլազգաւոր հասարակութեան անդամները համակրանօք եւ գութագուս բառօք կը սիրէին վարձանալը։

Ոճրագործը խոստացած է իր հանանը։ Վահ. կուսակալը պէտք եղած դիմումը պիտի ընէ, ուրեւուն ամենայն խստութեամբ պատժուելուն համար։ Սրկու վիրաւորները ծանր վիճակի մէջ են։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Մերսին

ՆԱՄԱԿ ՊԱՂՏԱՏԷՆ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻ ՄՐՑՈՒՄԸ

Օսմ. Պանքայի Պաղատի մասնաճիւղը երկուսնոր պատասխանի պէտք ունենալով՝ վերջերս յայտարարած էր թէ փափաքողները կրնան մասնակցիլ մրցումին որ պիտի կատարուէր այս ամսոյ եւ որուն արդիւնքին համեմատ պիտի ընտրուէին խնդրուած երկու նոր պաշտօնեաները։ Որոշուած օրը, կիրակի 24 ապրիլ, քառասուն մրցողներ, տեղւոյն Ալիանս Իսրայէլիթ լսարանը կրօնաւորներու եւ քաղդէացի ու ասորի վարժարաններու չրջանաւարտներէն, ներկայացան որոշուած ժամուն՝ Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը։ Անոնց առաջարկուեցաւ Պանքայի դեր-անօրէն Պ. Սիմբոնի կողմէ պատրաստուած տասերկու հարցումներ, որոնց պատասխաններն ներկայացողները՝ իրենց կարողութեան համեմատ։

Տեղւոյն ազգային վարժարանի Հոգաբարձութիւնը յարմար դատած էր որ բարձրագոյն կարգի երեք աշակերտներն ալ, որոնք այս տարի դպրոցական ամսավերջին պիտի լրանան իրենց չրջանը, մասնակցին մրցման։

Կէս օրի մօտ մրցումը վերջացաւ եւ իւրաքանչիւր մրցակից իր գրաւոր պատասխանները լսենց դեր-անօրէն Պ. Սիմբոնի, որ յաջորդ օրը հրապարակեց իր քննութեան արդիւնքը հետեւեալ կերպով.

Մրցման մասնակցող քառասունը անձերու մէջէն առաջին եկած էր ազգ. վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտներէն Պ. Մեսրոպ Նեբէյեան, երկրորդ եկած էր հրեայ երիտասարդ մը՝ Ալիանս Իսրայէլիթի նախկին աշակերտներէն, երրորդ եկած էր ազգ. վարժարանի բարձրագոյն կարգէն Պ. Սեդրակ Սահակեան եւ չորրորդ եկած էր դարձեալ ազգ. վարժարանի բարձրագոյն կարգէն Պ. Դանիել Խազանեան։ Այսպէս Հայոց վարժարանէն ղրկուած երեք աշակերտները բարձրակ յաջողութիւն ունեցած էին, բաց ի երկրորդ տեղը չահող Հրեայն։ Եւ որովհետեւ առայժմ միայն երկու պաշտօնեայի պէտք կար, ուստի Պ. Մեսրոպ Նեբէյեան եւ միւս ընտրեալ հրեայ երիտասարդը երեք օր յետոյ հրաւիրուեցան Պանքա եւ անոնց իրենց պաշտօնին գլուխը։ Իսկ երրորդ եկողներուն քննութեան թղթերը պահուեցան, պայմանաւ որ առաջին տեղ թիւ պէտք ղրկուի՝ անոնք ալ պաշտօնի կոչուին, առանց կրկին քննութեան բռվէն անցնելու։

Նկատելի է որ մրցման մէջ երկրորդ հանդիսացող հրեայ երիտասարդը քանի մը տարի առաջ վարժարանէն չրջանաւարտ եղած և առեւտուրի մէջ մտած ըլլալով, քաջ տեղեակ էր կարդ մը առեւտրական գործողութեանց, որոնց վրայ կը դառնային մրցման նիւթը կազմող խնդիրներու չատը, մինչդեռ Թարգմանչաց ազգ. վարժարանէն ղրկուած երեք աշակերտները տակաւին դպրոցի գրասեղաններուն վրայ կը գտնուին եւ կը գտնուին, հետեւաբար բոլորովին անտեղեակ էին չուկայի գործառութեանց։

Թարգմանչաց վարժարանի այս փայլուն յաջողութիւնը անչուշտ կը պարտիք բարձրագոյն հաշտարանաներու ինչպէս նաեւ բազմաչնորհ եւ փարձառու Տնօրէն Մինրան էֆ. Սրվանձատեանին, որոնք առանց ուշադրաւմի լուիկ եւ մինչիկ գործելով եւ իրենց խնամքին յանձնուած մանկիկներին առանձին ընթերցարանութիւնն մը տալով, միւս կողմէ կը պարտաւորեն զանոնք գործի լարմար եւ օգտակար անձեր։

Ց. Ց.

Պաղտաս

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

*** Անգործ կիներու՝ ի՛նքան դիւրաստակ աւելի՝ անձեր՝ եթէ գիտնային թէ ի՛նքան ուժանելի ալխատութեամբ գերնալ քան գործ. չտիլ կին մը, խղճահարելի պիտի ըլլային։ Այսպիսիներուն միակ որդեցումը այդ բանը չդիտնալն է։

*** Տանը՝ նիզ տարեկան հասակին մէջ ի՛նքան լաւ կը կապէր իր փողկապը, եւ ի՛նքան չատ կը զբաղէր ձիերով ու չուներով, որ բնականաբար չէր կրցած իր սիրոյն մշակել այդ զբաղումներուն մէջ։

*** Եթէ մէկը իր զուակին մօրը վրայ հարիւր հազար գրշ. տարեկան մը չնշանուլէն զատ ուրիշ պակասութիւն չի գտներ, պարտաւոր է ամուսնանալ անոր հետ՝ որպէս թէ ունեցած ըլլար։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՄԱ ՈՐԴԻ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՀԱՐՈՒՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Թօնամութեանց դադարումը.— Մ. Նահանգներ.— Հաւասարութեան պայմաններ. Օհումա կոմսին յայտարարութիւնը։

Բարիզ, 6 յունիս.—Լիաօ-Տանկէն եռաբ խօսուցաւ հաշտութեան վերաբերեալ. Բարթ Արթուրի անկումէն եւ Մաւքէյի պարտութենէն եռաբ։ Շատ բնական է որ Զուշիմայի ճակատամարտէն յետոյ ալ նոր ինդրոյ առարկայ ըլլայ։ Մարդկային կեանքերուն այս անհալի կորստեան եւ միլիոնաւոր այդ տեսակի ծախքերուն վրայ ողբացող բարեկիրթ տիպեր, կ'ուզեն դիտել թէ ժամանակը վերջապէս հասած չէ տարաբաղդ ժամանակակից ամէնէն արիւնռի պատերազմը։ Եւ իրենց բարեկամական ոլորտութիւնը կը նուիրեն. տունց մէջ ամէնէն նշանաւորն է Ռուզվէլթ նախագահը։ Անցեալ շաբաթ Պ. Բուլվիլ ատենապետ ունէր Ռուսիոյ եւ Ճապոնի դեսպաններուն հետ։ Միւս կողմէ Գերմանիոյ դեսպանն ալ տեսակցեցաւ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի դեսպաններուն եւ Պ. Ռուզվէլթի հետ։ Վերջապէս Պ. Բուլվիրոն, որ պատերազմէն առաջ Բիդերսպուրգի ճապոնական դեսպանն էր, հաշտութեան խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօն մը ստանձներ է. երեկ Թոքիոյէն ճամբայ ելած ըլլալու է Լոնտոն երթալու համար, եւ Ուաշինկթոն ալ պիտի հանդիպի։ Պ. Բուլվիրոն, որ յուլիսի առաջին օրերուն Լոնտոն պիտի ժամանէ, յետոյ Բարիզ ու Հռոմ ալ պիտի երթայ։ Այսպէսով նոր ուղեւորութեան սեւուռութիւնը ստանէն ուրեմն կախում պիտի ունենայ դէպքերուն ստանալիք վիճակէն ներկայ ամսուան մէջ։ Մինչեւ հիմա դեռ կարելի չէ նախադրել թէ Պ. Ռուզվէլթի ձեռնարկած բանակցութիւնները ամենափոքր արդիւնքի մը յանգած ըլլան։ Ընդհակառակը Բիդերսպուրգէն հոգածութիւն մը ցոյց տրուեցաւ՝ ծանուցանելու թէ Ռուզվէլթ նախագահին եւ սուս դեսպան Բարոնի կամքն սեռակցութիւնը մասնաւոր հանդամանք մը ունէր, վասն զի Բարոնի կամքը իր կառավարութենէն որ եւ է հրահանգ ստացած չէ։ Այս մասին երկու ճշդիւ վկայութիւններ կան, մէկը՝ Պ. Նէրոթալէ որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ մասնաւոր հաղորդակցութեանց պաշտօնը ունի։ Պ. Նէրոթալ յայտարարած է թէ Ռուսիա հաշտութեան է նպատակ ձեռնարկ մը չէ ըրած եւ պիտի չընէ։ Միւսն է բուն իսկ Բարոնի կամքը որ Ուաշինկթոնի օրագրողներէն մէկին ըսած է.—«Եթէ Ճապոնի պայմանները բաւական պէս չատ խիստ են, Ոչ-ոքիս չանը կը պահնէլ պատերազմը անհնարապէս շարունակել, ցամաքի վրայ յաղթելու հնարաւորութեամբ։» Իսկ են Ճապոնի պայմանները. պաշտօնապէս յայտնի չեն, բայց տեղեկութիւն չէ գալուկով գէթ մէկ մասը։ Դիւրիւններ կան որոնք կերեսան իբրեւ հիմնատարիներ։ Այն պահուն երբ չինուճարանական պատերազմը վերջնական դիմադրելը կնքուեցաւ, ճարանական լրագիրները սա պահանջմունքը ըրին.

«1. Հաղորդեն տեղեկանութիւններ ձեռք բերել՝ իբրեւ դեղեցաւոր ժողովրդեան յանձնել մասին։ 2. Պատերազմի տուգանք մը՝ թէ՝ պատերազմի ծախքերուն (1,500 միլիոն ֆր.) եւ թէ զինուորական զարգացումին համար։ 3. Տնտեսական պայմանագրութիւններ՝ գերեթէ բոլորովին Ճապոնի օգտին համար։ 1895 տարի 17ին տարագրուած հաշտութեան դաշնագրութեան նոր-ուղղող պայմաններն էին հետեւեալները.— Ա. Պատերազմի տուգանքի հատուցում մը 825 միլիոն ֆր.։ Վճարումը պէտք է ապահովուի եօթը տարուան պայմանաժամով. նաեւ հարիւրին հինգ տոկոս երբոյր տարին հաշիւ անվճար մնացած գումարներուն համար։ Ուէյ-Հայ-Ուէյ իբրեւ երաշխաւորութիւն կը մնայ Ճապոնի։ Դիւրամամ ծախքերը Զինաստան կը վճարեն։ Բ. Բարձրի անկախութեան ճանաչումը։ Գ. Ֆորմոզան, Բէսքասար կղզիները, Լիաօ-Թունկ թերակղզին, Բարթ-Արթուրն ալ միասին, մինչեւ չորրորդ զուգահեռականը Ճապոնի թողուին։ Դ. Երկաթուղիներու չինուական մասնաշնորհ, չինական իշխանութեանց հետ համաձայնելէ հետոյ։ Ե. Նոր-սպա եղած դաշնադրութիւններով բացուած նաւահանգիստներէն զատ յետոյ ասնամանուելիք ուրիշ նաւահանգիստներ ալ բացուին օտար վաճառականութեան։»

Մարիս 8ին դաշնադրութեան վերաբերեալ պատգիները փոխանակուեցան։ Ինչպէս յայտնի է, Ռուսիա, Դերմանիա ու Ֆրանսա այդ դաշնադրութեան վերաբերութիւնը պահանջեցին՝ իբրեւ պատճառ առով բերելով Մայրագոյն Արեւելքի հաւասարակշռութիւնը եւ դեղին վտանգը։ Սակայն անշուշտ մոռցուած չէ թէ Անգլիա, 1894 հոկտեմբերէն սկսեալ, եղած դիմումին նախաձեռնութիւնը տուած էր Բիդերսպուրգի, Բարիզի ու Պերլինի մէջ, Չինաստանի մէջ հաղորդի կացութիւնը անվնաս պահելու համար եւալն։ Անգլիա յանկարծ փոխեց իր ընթացքը եւ այն պահուն երբ ապրիլ 17ի դաշնադրութեան դէմ առ դէմ պիտի գրուեր, յայտարարեց թէ պարտաւոր է բացարձակ չեզոքութիւն պահել։ Ինչո՞ւ համար։ Լսուեցաւ թէ քանի մը օրէ ի վեր բարեկամական համաձայնութիւն մը կար Ճապոնի կառավարութեան եւ Լաս Դիսոնի Ռազմերիի նախագահած դասիրին միջեւ։ Սակայն հիմա այս խնդրով չէ որ զբաղուիլ կ'ուզենք։ Բիչ մը վերը ըսինք թէ չինուական պատերազմէն հաքը ի՞նչ էին Ճապոնի պայմանները։ Հիմա ի՞նչ կրնան ըլլալ Ռուսիոյեն պահանջները։ Մեկ քանի ամիս առաջ Օքսմա կոմսը, Ճապոնի մեծ մարդերէն մէկը, նախկին նախարարապետ եւ հիմա ընդդիմադիր կուսակցութեան պետը, երկրին ընդհանուր կարծիքին ներկայացուցիչը, հաշտութեան պայմաններուն համար, կը պահանջէր.

«Լիաօ-Թունկը ու Բարթ-Արթուրը անդրմանչուրիականը ու Սախալինը Ճապոնի թողուի. Սիպերիան ազատի վճռականութեան համար բացուի. Ռուսերը բոլորովին հեռանան Մանչուրիայեն եւ չինական բոլոր հողերեն. այդ տեղերուն պաշտպանութիւնը երբ պէտք ըլլայ, Ճապոնի յանձնուի, Զինաստանի իրաւունքը պահպանելով հանդերձ. Բոլորի վրայ Ճապոնի թեւարկութիւնը ճանչցուի. պատերազմական տուգանք մը վճարուի զոր Ճապոնական լրագիրները ստանալուն երկու միլիարդ ֆր. կը հաշուէին։»

Այդ միւսնոյն պայմաններն էին զոր Միքել զօրավարը կ'առաջարկեր Մարսել Հալիէնի. Լիաօ-Թունկ ու Բարթ-Արթուր, չինական երկաթուղիին մէկ մասը, Բարթայի վրայ գերակշռութիւն, Մանչուրիա Զինաստանի, Սախալին կղզին, պատերազմական տուգանք։ Անկէ ի վեր Մաւքէյի ու Զուշիմայի պարտութիւնները ուեւլցուցին Ճապոնները պահանջմունքները։ Օքսմա կոմսը այդ կեսը չոգնեց, վերջերս կատարած տեսակցութեան մը մէջ յայտարարելով.

«Ճապոն յաղթող է. պէտք մը չունի հաշտութիւն խնդրելու, ոչ ալ ոնոր հաստատական կնքումը նկատողութեան առնելու, մինչեւ որ Ռուսիա չեռատուվանի իր պարտութիւնը։ Լաւ գիտցէք թէ Ճապոն պիտի մերժէ հաշտութեան այն կարգի առաջարկութիւններ որոնք զինուորական մը հեւեւթը ունենան, եւ թոյլ տան Ռուսիոյ վերժանդրութեան նպատակ մը ունենալ իր զինուորական ոյժերը վերակազմելէ հաքը։ Ոչ։ Ճապոն պէտք է հաշտութեան տերը ելլայ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ինքզինքին զուգուած պիտի չկրնանէ, Բարեթայի անդրայանով եւ Լիաօ-Եանկի, Բարթ-Արթուրի, Տալնիի ու Սախալինի գրաւումով։ Պէտք էր նաեւ թէ վաճառականութիւն, եթէ Ռուսիոյ ձեռք մնար, արդարեւ տեսակցական նաւահանգիստ մը ելլար եւ թէ անոր բոլոր յատկութիւնները քանդուին։ Պէտք էր որ Մանչուրիոյ կացութիւնը վերջին ելլար այնպէս ինչպէս էր Նիքոլա Ա. կայսր օրով՝ այսինքն ռուսական տիրապետութիւնը իր տարածմանը մէջ կենայ Ամուրի աջ եզերքին վերայ։»

Գալով պատերազմական տուգանքին, պէտք է հաւատալ ելլայ պատերազմի սկիզբեն ի վեր ծախսուած գումարներուն՝ տարիքն երեք միլիարդ ֆր.։ Այս առաջարկութեանց մէջ կը գտնենք 1895ի պայմաններուն տիրող ոգին. տուգանքը, Բարթա, Լիաօ-Թունկ, Բարթ-Արթուր եւ երկաթուղին։ Տարբերութիւն մը կայ Ռուս-Հայ-Ռուսերէն։ Այսօր Վլատիվոստոքն է դէր Ճապոն իբրեւ երաշխաւորութիւն կը ստանար։ Այսօր Վլատիվոստոքն է դէր Ճապոն կը պահանջէ իբրեւ երաշխաւորութիւն Ռուսիոյ խաղաղասիրութեան անկեղծութեան։ Անշուշտ հիմնական պատերազմն եղաւ չէ որ Ճապոն պիտի հրաժարի այդ ծրագրէն։ Ռուսիոյ կրնայ հաւանիլ Վլատիվոստոքի ամրութեանց քանդուելուն, կրնայ հաւատացում մը վճարել։ կրնայ իր բուն իսկ անկումը սառցրել, ընդունելով այսօր ունենալ այն վիճակը զոր ունէր Նիքոլա Ա. կայսեր օրով, իր տարածումը կեդրոնելով Ամուրի աջ եզերքին վերայ, հրաժարելով զինուորական նաւահանգիստ մը ունենալէ Վլատիվոստոքի մէջ եւ նաւատորմ մը Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Զորը ու խարդախանները չեն կարծեր. նախամեծար կը համարին պատերազմիլ, մինչեւ վերջը կռուիլ։ քան թէ երկրին ոյժանպատուութիւնը ու վարկը զոհել ստորացուցիչ հաշտութեան մը։ Զուշիմայի նաւամարտին պարտութիւնը փոխանակեցաւ մը չենթարկեր Ռուսերուն կացութիւնը, քանի որ Ռուսերը բնաւ չեն ուզեցած ծովին տիրապետութիւնը։ Իրենց բոլոր ծիգերը պիտի թափեն Մանչուրիոյ մէջ, մինչեւ այն օրը երբ յաղթական մը թոյլ տար իրենց ուեւլի ընդունելի հիմերու վրայ կնքելու հաշտութիւնը։ Այսպէս կը խորհին Ռուսիոյ մէջ անոնք որ չեն ընդունիր պարտութիւնը։ Մինչ կրնանք մեղադրել Ֆրանսայի դաշնակիցները իրենց հոստատամութեանը համար ստանքան դժգոհութեանց մէջ։ Աւելի պէտք է ցնծանք թէ 1871ին կամպէթայի եւ Շանդիի նման մարդեր ուզեցին պատերազմը մինչեւ վերջը առաջ տանիլ, երբ ամէն բան ուսարած կ'երեւար։ Ֆրանսա, սակայն, յաղթուեցաւ, եւ կարելի է չառաջ վճարից պատերազմին ծախքերը։ Գէթ պատիւը փրկուած էր։ Այսօր Մանչուրիան ալ եւ սա Ռուսիոյ չի վերաբերիր, բայց Ռուսիա ինքզինքը կը նեղուի թէ պատիւը կայ եւ իր պատուոյն համար է որ տակաւին կռուիլ կ'ուզէ։

(Էֆօ տը Բառի)

ՆԱԻԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Ռուս սպայի մը տեղեկագրութիւնը.— «Օրելի նաւազները.—Ռուս գերիները.— Ուրիու ծովակալը։

Բարիզ 6 յունիս.— Թոքիոյեն հաղորդուելը կը հաստատեն որ հաղորդուած է Ռուսպէրիի նախագահած դասիրին միջեւ, Սակայն հիմա այս խնդրով չէ որ զբաղիլ կ'ուզենք։ Բիչ մը վերը ըսինք թէ չինուական պատերազմէն հաքը ի՞նչ էին Ճապոնի պայմանները։ Հիմա ի՞նչ կրնան ըլլալ Ռուսիոյեն պահանջմունքները։ Մէկ քանի ամիս առաջ Օքսմա կոմսը, Ճապոնի մեծ մարդերէն մէկը, նախկին նախարարապետ եւ հիմա ընդդիմադիր կուսակցութեան պետը, երկրին ընդհանուր կարծիքին ներկայացուցիչը, հաշտութեան պայմաններուն համար, կը պահանջէր.

«Լիաօ-Թունկը ու Բարթ-Արթուրը անդրմանչուրիականը ու Սախալինը Ճապոնի թողուի. Սիպերիան ազատի վճռականութեան համար բացուի. Ռուսերը բոլորովին հեռանան Մանչուրիայեն եւ չինական բոլոր հողերեն. այդ տեղերուն պաշտպանութիւնը երբ պէտք ըլլայ, Ճապոնի յանձնուի, Զինաստանի իրաւունքը պահպանելով հանդերձ. Բոլորի վրայ Ճապոնի թեւարկութիւնը ճանչցուի. պատերազմական տուգանք մը վճարուի զոր Ճապոնական լրագիրները ստանալուն երկու միլիարդ ֆր. կը հաշուէին։»

Նակազաքի.—Օրելի նաւաղները որոնք Տարի կը դասուին՝ Բաքուրայի մօտ, յայտարարեցին թէ մայիս 27ին երկու նաւատաժիններ յարձակեր են իրենց վրայ եւ թէ իրենք փորձեր են անոնց մէջեն ազատիլ, սակայն Ճապոնական թընդանօթները քանդեր են իրենց թնդանօթները, մեքենաները ու ղեկերը։ Տարերկու մասնաւորապես չորս թնդանօթներ ալ անգործածելի վիճակի ենթարկուեր են։ Մեքենաներու օրոնը լեցուած էր ամէն տեսակ բեկորներով։ Օրելի հրամանատարն ալ սպանուած էր, ինչպես նաեւ երեք սպայ եւ տասնվեց ենթասպայ ու նաւաստի։ Տասը սպաներ վիրաւորուած էին։ Ռուսական նաւուն ծխական գիւղն վար զարհուրելը 28 տանիմիթրոնոց ռումբեր էին եւ ոչ թէ ուր մասնաւորներ։

Թոքիո.—Գերի բռնած ռուս սպաները, որոնց տասնվարեան էր Ռուսիա դառնալ, դատարան մը ունեցան։ Սպաներէն եւ ոչ մէկը արամադիր կ'երեւար ընդունելու եղած տարաբարութիւնը։ Վարկեանի մը լռութենէ հաքը երիտասարդ սպայ մը ձայն բարձրացուց. ըսաւ թէ, հանրական իրենց տարութեան, ամէնքն ալ գիտակցութիւնը ունէին թէ իրենց պարտքը կատարած եւ ուժգնօրէն կռուած են Ռուսիոյ համար, բայց եթէ ճակատամարտին մասնամասնութիւնները դեռ չեղաւ նաեւ Բիդերսպուրգի դառնան, անխուսափելի կերպով զինուորական տեսակի մը առիթ պիտի հանեն։ Ուրեմն աւելի ազնիւ է մնալ մինչեւ հաշտութեան կնքումը որ եւ թէ անկէ հաքը աւելի նպատաւոր պայմաններով պիտի կրնան Ռուսիա դառնալ։ Ներկայ բոլոր սպաները համաձայն գտնուեցան այդ երիտասարդ սպայի։ Ճապոնները օր մը ժամանակ տուին խորհելու համար։

Շանկայ.—Ուրիու ծովակալին նաւաբաժինը որ կուգար ժամանած է, կը բաղկանայ Թոքիվա ծովակալի նաւէն, Հանիվա եւ Թաքաշիֆօ յածուարակներէն եւ երկու Թորփիլոնաւոներէ։ Ռուսական բոլոր մարտանաւերը, Պովերին ալ միասին, յանձն առին զէնքերնիս ցանալ։ Թոքիվա հրամանատարը կ'ըսէ թէ վեց մասնաչափոց ռումբ մը իր նաւին մէջ մտեր է, առանց պայթելու։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՇՈՒՐՋԸ

Թոկիո ու Ռոնեսպվենսքի.— Տեսակցութիւնը.— Ոչ պատերազմիկներ.— Ռուսական ինդանօթներ.— Ռոնեսպվենսքիի վիճակը։

Լոնտոն, 6 յունիս.— Թոքիոյեն հաղորդուելը կը հաստատեն Տիլի Թելկրաֆ.—Սանկպետէրեն սա հեռագիրը առնուեցաւ յունիս 5 թուականով.— Աւարտի ճիդ տեղեկագրութիւնը Թոկիո եւ Ռոժէսթվենսքի ծովակալներուն միջեւ կատարուած տեսակցութեան.—Թոկիո ըսաւ.

«Թէեւ պատերազմի առեն այս տեսակ բաներ կը պատահին, սակայն կը ցաւիմ վիրաւորուած ըլլալուդ համար։ Այս հիւանդանոցին կոնտորտը լաւ չէ, որուն համար դժգոհ եմ։ Կը յուսամ թէ յաջողով պիտի բժշկուիս եւ պիտի կրնաք ձեր երկիրը դառնալ։ Կը գովեմ ձեր արժանիքը։»

Ռ. Ռոժէսթվենսքի պատասխանեց.

«Մեծապէս շնորհակալ եմ։ Շատ կը ուրախանամ ձեր նաւատորմին զօրութեանը վրայ եւ ինձի համար պատիւ մը կը համարիմ այդքան զօրաւոր հակառակորդի մը վիրաւորուած ելլալուս համար։ Նաեւ պատիւ կը համարիմ ընդունելու ձեր այցելութիւնը եւ կը շնորհաւորեմ ձեզ թէ այդքան անվնաս նաւատորմի մը կը հրամայէք։ Բարեմաղթութիւններ կ'ընեմ ձեր առաջադիմանը համար։»

—Թոքիոյեն կը հեռագրեն թէ Տի. միքրի Տանֆոյն եւ միւս նաւերուն բոլոր ուղ-պատերազմիկները Նակազաքիեն Շանկայ ուղեւորած են։

—Ռուսական նաւատորմին թնդանօթները Բրւբի թնդանօթներ էին 26 տանիմիթրոց 1880ին չինուած։

Սասեպօ.— Նաւարին հիւանդանոցին բժշկապետը սա տեղեկագիրը տուած է Ռոժէսթվենսքիի նկատմամբ.— «Վիճակը տենդաւոր, բազկերակ ու ջերմութիւն տենդան։ Ուղեղային կենտրոնական ախտանիշ չկայ։ Ռոժէսթվենսքիի ոչ արուեցին ներքին երեսը ճմլուած է։ Ձեռքի չափ խոշոր տեղ մը։ Զոնա տարին ծայրը խոշոր ու բաց վերք մը ունի, բայց թարախամի հետք չկայ։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՀԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 9 յունիս.—Զրոյց եկած լսելով որ Ռուսիոյ հաւանութիւնը ապահովուած է Ճապոնի կողմէ առաջարկուելիք պայմաններուն, Բարիզի Սոքարնին մէջ ռուսական արտաքին գործերուն գլխաւորը բարձրացան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյեն կը հեռագրեն Տիլի էքսբրէսի թէ Ճապոնի կողմէ առաջարկուելիք պայմաններուն գլխաւորը այն է թէ Բարթ-Արթուր ու Բարբա բոլորովին Ճապոնի թողուին։

—Բիդերսպուրգեն կը հեռագրեն թէ Մ. Նոնանգաց նոնագան Պ. Ռուզվէլթի կողմէ եղած ձեռնարկին վրայ, Ռուսիոյ կայսրը հաւաներ է հաշտութիւն կնքելու։

ԹՈՒՐԻՈ.—Ճապոնի հաշտութեան պայմանները անուղղակի կերպով հարցուած են եւ առնուելիք պատասխանը Ռուսիոյ պիտի հաղորդուի, սակայն Ճապոն յայտարարեր է թէ երկու կողմէն լիազօր պատուիրակներ հաշտութեան բանակցուս թեանց համար մինչեւ որ չգտնուին, իր պայմանները պիտի չկրնայ յայտնել, վասն զի Ճապոն ալ թէեւ փափաքող է որ բանակցութիւնները գահացուցիչ ելքի մը յանգին, սակայն բանակցութեանց ժամանակը չգտնուած եթէ պայմաններու առաջարկութիւն կատարուի, կարելի է որ առանց կարծիքներու փոխանակութեան մերժուին. հետեւաբար Ճապոն յարմար կը դատէ որ առաջ պատգամ չարուի եւ Ռուսիոյ կողմէ ցոյց տրուած հաշտութեան փափաքին ոյժ տալու համար կռուան մը պատրաստուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բիդերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնները եթէ պատերազմական սուղանք ու Վլատիվոստոքը պահանջեն, պատերազմը պիտի շարունակուի։ Ռուսերուն համար շատ ծանր կուգայ նիւթական այնքան հանգին վճռելու հաքը պատերազմական սուղանք մըն ալ հատուցանել։ Վլատիվոստոքը Ռուսիոյ տիպիրիական նաւահանգիստն համար անհրաժեշտ վայր մըն է, որով այդ տեղին Ճապոնի թողուելը բնաւ չընդունուիր։ Հետեւաբար Ռուսերը լեն ուզեր որ այդ երկու ծանր պայմանները տեսնեն հաշտութեան պայմաններուն մէջ։

—Կ'ըսուի թէ հաշտութեան գաղտփարին կը համաձայնանքն՝ Մ. Նոնանգաց Նոնագանի Պ. Ռուզվէլթի կողմէ Ռուսիոյ կայսեր հաղորդուած հաշտութեան պայմաններուն համար արուած պատասխանը։ Ռուսիա, առանց թնդրոյն մասնամասնութեանցը մանելու, կը յայտարարէ թէ իրեն համար անընդունելի եղած առաջարկութիւններուն ակդրունքով պիտի չընդունի. եթէ Ճապոն չփափաքանց պահանջումներ ընէ, նոյն իսկ թնդրոյն հիման վրայ կարելի պիտի չլլայ բանակցութեանց ձեռնարկել։

—«Սէնթրէլ Նիւզի» Բաքիկիոյ կը հեռագրէ թէ նախագահ Պ. Ռուզվէլթ կ'ուզեսար որ չինուճարանական պատերազմին առեն եղածին պէս տեղի չունենայ, միջազգային հաւաքական միջնորդութեան մը, այլ Ռուսիոյ ու Ճապոնի միջեւ ուղղակի բանակցութիւններ կատարուին։

—Ուաշինկթոնէն հեռաւորեալ կը հեռագրեն Իւիթրի.— Ռուսիոյ կայսրը երբ Բիդերսպուրգի ամերիկեան դեսպանը ընդունեց, հաշտութեան հակամէտ կ'երեւար։ Զարը իր անձնէն չնորհակալութիւնը յայտնեց Մ. Նոնանգաց կողմէ Ռուսիոյ նկատմամբ ցոյց տրուած բարեկամութեան համար եւ յանձնարարեց դեսպանն որ իր շնորհակալութիւնները հաղորդէ նախագահ Պ. Ռուզվէլթի։

—Ամերիկեան գեսպանը հեռագրեալ իր կառավարութեան հաղորդեց Զարին հետ ունեցած տեսակցութեան արդիւնքը։ Ամբոխ վրայ Պ. Ռուզվէլթ տեսակցեցաւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի ու Ճապոնի դեսպաններուն հետ։

—Ճապոն չուզեր հաշտութեան իր պայմանները հաղորդել Մ. Նոնանգաց եւ կը պահանջէ որ Մ. Նոնանգանէն զատ ուրիշ երկու տերութիւններ ալ հրաւիրուին թէ հաշտութիւն պիտի կնքուի։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.—Ռուսիա եթէ հաւանի Մ. Նոնանգաց միջոցաւ հաղորդուած հաշտութեան պայմաններուն, այն առեն Ճապոն նոյն պայմանները «բրթթոքոլ»ի մը ձեւով ուղղակի ռուս կառավարութեան պիտի հաղորդէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Զի լուսցուիր որ Ճապոնի կողմէ պահանջուելիք պատերազմական սուղանքը չորս միլիարդ ֆր.էն պակաս ըլլայ։

—Ամբողջ Եւրոպայի մէջ կը փափաքուի որ ալ եւս վերջանայ Մայրագոյն Արեւելքի պատերազմը։ Ամերիկեան դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ տիրող կարծիքի մը նայելով եւրոպական տերութիւնները հաւաքարար պիտի միջնորդեն Ռուսիոյ մօտ, հաշտութիւն կընքելու համար։

ԲԵՐԼԻՆԻՆ.— Ռուսիոյ տարաքին գործոց նախարարութեան կէս-պաշտօնական թերթը՝ Գուրնալ տը Սեն-Բեթերսպուրկ. հերքելով այն զրոյցները թէ հաշտութեան բանակցութեանց ձեռնարկուած է, կ'ըսէ.— «Բարձրի նեղութեան ցաւելի ճակատամարտը նշան մը չի կրնար նեղուիլ թէ պատերազմը վերջացած է։ Ռուսիա ընաւ չի կրնար հաշտութիւն կնքել Ճապոնի կողմէ առաջարկուելիք պայմաններուն վրայ։»

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ.—Կ'ըսուի թէ Օհսմա մարէշալը գրաւեր է Իմանչու անուն դիրքը՝ Վլատիվոստոքի երկաթուղիին վրայ։ Այդ պարագային մէջ Լիինիվիչ պիտի հարկադրուի ուեւլի եռ քաշուիլ, թողելով այն դիրքերը զորս պահելու համար մեծ հոգ տարած էր։ Ճապոնները սա, այդ տեղին գրաւումովը անպատճառ պիտի յաջողին քանդել Վլատիվոստոքի երկաթուղին, որով Ռուսերուն հաղորդակցութիւնը դիմնալին պիտի խլուի։

—Թոքիոյեն կը հեռագրեն թէ երեք հազար ռուս զինուորներ մէկ քանի հրեռանիներով, Անչիլիրսի մէջ Ճապոնական յառաջապահներու վրայ յարձակեր, սակայն մեծամեծ կորուստներ տալով եւ մղուեր են։ Խազինները երկու հեծելազունդ, մէկ քանի հրեռանիներով, Թարիկէ գանուող Ճապոնական զինուորներու վրայ յարձակեր, սակայն երկու ժամ առաջ ճակատամարտ մը եղաւ, Ռուսերը հարիւր մեռելներ ու երեք հարիւր վիրաւոր ունենալով, հարկադրուեր են նահանջել։ Ճապոնները միանգամայն թնդանօթ մը գրաւեր են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերման սպայակոյտին սպայ մը Թոքիո գանուող գերման ըսպայէ մը նամակ մը ստացեր է, ուր ըսուած է.— «Ճապոնները կրնան մեկ միլիոն զինուոր հանելով սպառազինել։ Եւրոպայի մէջ Ճապոնները ցամաքային ու ծովային զօրութեանց մասին հրատարակուած վիճակագրութիւնները բոլորովին սխալ են։ Թէ՛ զինուորի եւ թէ դրամի տեսակէտով Ճապոն այն տեսակ տարիներ ունի՝ որոնց բնաւ տեղեակ չէ Եւրոպան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյեն կը հեռագրեն թէ Միքսան հրամայեր է Օհսմա մարէշալին որ յարձակողական սկսի, վերջին լուսնութիւն մը ձեռք բերելու համար։

ՄՈՎԻ ՎՐԱՑ

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Ռուսքոյէ Սլովօ Շանկալին հեռագիր մը ստացած է ծանուցանող թէ Զուշիմայի ճակատամարտին մէջ Ճապոնները կարեւոր կորուստներ ունեցած են, բայց գաղտնի կը պահեն։ Նոյն հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Ճապոնական չորս ծովակալներէ ու թորփիլոնաւորէ բաղկացած եռաւորաժին մը ժամաներ է Սամլ կղզիները։ այդ յածուարակները մեծամեծ վնասներու ենթարկուած էին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Համպուրկէն կը հեռագրեն թէ ռուս կառավարութիւնը չնեղեր է նոյն քաղաքին նաւատէրերուն հետ կնքած պայմանագրութիւնները, ուրեմն կը հաստատի թէ չրբոյդ նաւատաժին մը պիտի կանգնի Ռուսիոյ դատաստանի։ Ներկայ բոլոր սպաները համաձայն գտնուեցան այդ երիտասարդ սպայի։ Ճապոնները օր մը ժամանակ տուին խորհելու համար։

Շանկայ.—Ուրիու ծովակալին նաւաբաժինը որ կուգար ժամանած է, կը բաղկանայ Թոքիվա ծովակալի նաւէն, Հանիվա եւ Թաքաշիֆօ յածուարակներէն եւ երկու Թորփիլոնաւորներէ։ Ռուսական բոլոր մարտանաւերը, Պովերին ալ միասին, յանձն առին զէնքերնիս ցանալ։ Թոքիվա հրամանատարը կ'ըսէ թէ վեց մասնաչափոց ռումբ մը իր նաւին մէջ մտեր է, առանց պայթելու։

ՊՈՍԻԵՐԱԶՄԻ ՇՈՒՐՋԸ

Թոկիոյ ու Ռոնեսպվենսքի.— Տեսակցութիւնը.— Ոչ պատերազմիկներ.— Ռուսական ինդանօթներ.— Ռոնեսպվենսքիի վիճակը։

Լոնտոն, 6 յունիս.— Թոքիոյեն հաղորդուելը կը հաստատեն Տիլի Թելկրաֆ.—Սանկպետէրեն սա հեռագիրը առնուեցաւ յունիս 5 թուականով.— Աւարտի ճիդ տեղեկագրութիւնը Թոկիոյ եւ Ռոժէսթվենսքի ծովակալներուն միջեւ կատարուած տեսակցութեան.—Թոկիոյ ըսաւ.

«Թէեւ պատերազմի առեն այս տեսակ բաներ կը պատահին, սակայն կը ցաւիմ վիրաւորուած ըլլալուդ համար։ Այս հիւանդանոցին կոնտորտը լաւ չէ, որուն համար դժգոհ եմ։ Կը յուսամ թէ յաջողով պիտի բժշկուիս եւ պիտի կրնաք ձեր երկիրը դառնալ։ Կը գովեմ ձեր արժանիքը։»

Ռ. Ռոժէսթվենսքի պատասխանեց.

«Մեծապէս շնորհակալ եմ։ Շատ կը ուրախանամ ձեր նաւատորմին զօրութեանը վրայ եւ ինձի համար պատիւ մը կը համարիմ այդքան զօրաւոր հակառակորդի մը վիրաւորուած ելլալուս համար։ Նաեւ պատիւ կը համարիմ ընդունելու ձեր այցելութիւնը եւ կը շնորհաւորեմ ձեզ թէ այդքան անվնաս նաւատորմի մը կը հրամայէք։ Բարեմաղթութիւններ կ'ընեմ ձեր առաջադիմանը համար։»

—Թոքիոյեն կը հեռագրեն թէ Տի. միքրի Տանֆոյն եւ միւս նաւերուն բոլոր ուղ-պատերազմիկները Նակազաքիեն Շանկայ ուղեւորած են։

—Ռուսական նաւատորմին թնդանօթները Բրւբի թնդանօթներ էին 26 տանիմիթրոց 1880ին չինուած։

Սասեպօ.— Նաւարին հիւանդանոցին բժշկապետը սա տեղեկագիրը տուած է Ռոժէսթվենսքիի նկատմամբ.— «Վիճակը տենդաւոր, բազկերակ ու ջերմութիւն տենդան։ Ուղեղային կենտրոնական ախտանիշ չկայ։ Ռոժէսթվենսքիի ոչ արուեցին ներքին երեսը ճմլուած է։ Ձեռքի չափ խոշոր տեղ մը։ Զոնա տարին ծայրը խոշոր ու բաց վերք մը ունի, բայց թարախամի հետք չկայ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱՐՈՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյեն կը հեռագրեն թէ Ճապոնի պաշտօնական չրջանակներուն մէջ եւ ամբողջ Ճապոնցիներուն վրայ խիստ լաւ տպաւորութիւն մը գործեր է Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին ճառը՝ ռազմանաւորական գործունէութեան վրայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ԲՍՐԻԶ.—Բիդերսպուրգի մէջ առայժմ կանխատես կը նկատեն այն զրոյցները թէ Պ. Վիթէ նախարարապետութեան պաշտօնին պիտի կոչուի։ Հաւանական կը նկատուի թէ տպագրիչն այդ տեսակ անուանում մը ելլայ։

ԲԵՐԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Ռուսիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ արտաքին գործոց նախարար Լամտորֆի կամը մտերս պիտի հրաժարի եւ թէ անոր պիտի յաջողիլ կամ Վիթենի ռուս դեսպանը եւ կամ Հանսի։

Պ. ՏԷԼԷՔԱՖԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Նախարարաց խորհուրդի ճիսիին մէջ.— Կարծիքի անհամաձայնութիւններ.— Պ. Տիլիսակ կը հրաժարի.— Իր պատճառաբանութիւնը։

Բարիզ, 6 յունիս.— Նախարարաց Խորհուրդը, այս առաւ, Լիզիէի պալատան մէջ գումարուելով, մինչեւ երեկ օրէն ժամուկէս յետոյ խորհրդակցութիւններ կատարեց այն կացութեան հրատարակ վրայ որ առաջ եկած էր Պ. Տէլէքասէի ու իր պաշտօնակիցներուն մէջեւ տիրող կարծիքի անհամաձայնութեան հետեւանքով։ Բաւական տանէ է վեր կը տիրէր այդ անհամաձայնութիւնը, ո՛չ միայն Մարոքի խնդրին մասին եւ ընդհանրապէս քաղաքականութեան վրայ։ Դեռեւ ամէն խնդիրներու մասին։ Մեկէ աւելի անգամներ Նախարարաց Խորհուրդի նիստերուն մէջ երեւան եկած էր կ

ները՝ դեսպանախորհուրդ մը գումարելու թաղմերի մէջ, որուն պիտի մասնակցին իրենց պատասխանները, ինչպէս նաեւ Մարոքի կառավարութեան ներկայացուցիչները, վիճաբանելու համար այն բարենորոգմանց վրայ զորս Ն. Վեհափառութիւնը որոշած է ի գործ դնելու իր երկրին մէջ։ Հոն նկատողութեան պիտի առնուին այժմեական խնդիրներ, եւ այդ բարենորոգմանց համար պէտք եղած դրրամի խնդիրն ալ պիտի քննուի։ Ուստի կը հրաւիրենք ձեզ՝ նախապէս եղածները հաղորդել ձեր կառավարութեան եւ արտօնութիւն խնդրել՝ լիլեալ դեսպանախորհուրդին մասնակցելու։ Կը խնդրենք որ ձեր պատասխանը մեզի հաղորդեք, երբ ձեր կառավարութենէն պատասխան առնէք։» Թայմզ կ'ըսէ թէ այս չրջաբերականը անգլիական պատուիրակութեան ժամանումէն օր մը առաջուան թուականը կը կրէ։

Ներքին Լուրեր

ՍԼԼԱՄԼՔԻՒ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրասենեակին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Ցունաստանի, Սպանիոյ եւ Պելճիքայի դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմանիներով, Դերմանիոյ եւ Սեւ Լեռան դեսպանատան գործակատարները, պալկանական գործակատարը, Անտալիի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Տաքդ. Զոնտէր եւ գործակատար Քիրիքաչ էֆ., Տէնէրմէ փաշա, կինը եւ աղջիկը, հարիւր լիռանի չափ օտարազգի հիւրեր եւ հունգալացի զբօսաշրջիկներ։ Ներկաներէն ամենք արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիեվ, Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրնոր եւ Դերմանիոյ դեսպանատան գործակատար Պուռն ֆոն Պոմսն պատիւ ունեցան ալ-պատասխանատու եւ զոհ դառնալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱ, կայս. հրացանակիրներու պետը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, հինգշաբթի օրը կայս. Պալատ գնաց եւ իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգատարութեան համար երախտագիտութիւն մատուցանելով արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Ն. Վեհափառութիւնը, երէկ, Սէլամլըքին ներկայ գտնուելով կրկին անգամ արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ՀԱՒԼԻՊԻ կուսակալ Բեքզիմ պէյ արձակուրդով կ. Պոլիս եկաւ։

ԴՐՈՇՄԱԲՈՒԼԹԻ ԿԱՆՈՆԱԴԻՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ դրոշմաթուղթի նոր կանոնագրին հրատարակութենէն առաջ՝ հին կանոնագիրը գործադրուած պահուն պատահած դրոշմաթուղթ կրող դրութեանց մասին ինչ ընելու է։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Ֆրանսիս Ֆուրքեր Զայլուսկ, Անատոլիի երկաթուղիին 1904 տարուան հասոյթները 1903 տարիին հետ բաղդատելով կ'ըսէ.— Հայտար Փաշա-Լիկէրլիի գծին հասոյթները դրեթէ հաւասար եղած են 1903ին, վասն զի 6,081,375 ֆր. եղած էին, մինչդեռ 1904ին 6,066,328 են։ Իսգիլէհիր-Գոնիայի գծին հասոյթներն են 1903ին 2,200,617 եւ 1904ին՝ 2,941,217։ Դերման Թերթը կ'ըսէ թէ հասոյթներուն յաւելումով կարելի պիտի ըլլայ հարիւրին հինգ չափաւորին առ։ Հայտար Փաշայի նաւահանգիստին չափաւորուն մէջ ալ տարուան ընթացքին ներքին նաւարկութիւնը ուրախալի աճում ցուցուցած է։ Ուստի Անատոլիի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէնը Տաքդ. Զոնտէր որ Տոյչ Պանք արուեստական գործերու ճիւղին Տնօրէն կարգուած է, յանձնիի վերջերը (Ն. Տ.) Պերլին պիտի ուղեւորի եւ անոր պիտի յաջորդէ ընդհանուր Տնօրէնի օգնական Պ. Հիւկէնէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ գահժառանգ իշխանին ամուսնութեան հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար Պերլին դրկուած օսմ. պատուիրակութիւնը այսօր կ. Պոլիս կը դառնայ Արեւելեան ճէպընթացով։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերառեալ ուշեան հաւասարանդամած երկու շաբաթուէրէն մէկին չինութիւնը ուսարած ըլլալով, քանի մը օրէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։ Առանց, ինչպէս յայտնի է, Միքերկրականի մէջ պատոներ պիտի կատարեն, մաքսանենդութիւնը արգիլելու համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատունը, երէկ, Պօլիս քաղէրէի ամարանոցը փոխադրուեցաւ։

ԲԻՄԻԱԿԱՆ ՏԱՐԱԼՈՒՄՈՒՄ.— Բարեփոխուած կանոնագրի մը համաձայն, մաքսատան մէջ պիտի տարբերուածներ քիմիական բաղադրութիւնները ուսումնասիրելու եւ կարգ, թէր, խոնաւ ու ոգելից ըմպելիներ։ Մաքսային վերահսկողութեան պաշտօնարանին մէջ քիմիական տարբերուածման ալիքատանց մը պիտի հաստատուի, գլխաւոր քիմիագէտի մը ու երեք օգնականի ու մէկ մեքենատարանի հսկողութեան ներքեւ։ Նաեւ մասնաճիւղ մը ալ Դարդանելոյսի պարանքներու մաքսատան մէջ։ Իզմիրի, Սէլանիկի, Տրապիզանի, Շեքսրայի, Պէյրութի, Իաքենտերունի ու Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ մաքսատանց մէջ ալ մէկական քիմիագէտներ պիտի պաշտօնավարին, իսկ քիմիագէտ չգտնուած տեղերը թաղապետական բժիշկները պիտի կատարեն անոնց գործը։ Քիմիագէտները օսմ. հպատակ պիտի ըլլան։ Վնասակար նկատուած նիւթերը իրենց եկած տեղերը պիտի վերադարձուին։

ՇԵՐԱՄԱՌՈՒՆՈՒԹԻՒՆ. — Շերամի հունի վաճառականութիւնը այս տարի շատ գոհացուցիչ չէ եւ Թուրքիոյ մէջ այդ հունարուն արտադրութեամբ զբաղողները մեծաւոր են։ Վաճառականութեան այդ ճիւղով զբաղողները, ինչպէս յայտնի է, Կովկաս ու Պարսկաստան երթալով հան շերամի հունա ու խազակ կը ծախեն։ Այս տարի, սակայն, արտադրութիւնը սպառումէն շատ աւելի ըլլալով, Թիֆլիսի մէջ 25 կրամնոց աւելիները փոխանակ վաթսուն փարայի, այս տարի քսանհինգ փարայի կը ծախուին։ Բէյրթի մէջ ալ (Պարսկաստան) գինները ինկած են, իսկ Սմիրնայի մէջ բնաւ վաճառում չէ կատարուած։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ կողմէ արեւելեան երկաթուղիի պարտաթուղթերուն համար հրապարակ հանուած «բրամէ»ներէն առաջ 400ական եւ մէկն ալ 1000 ֆր. չահեր են վերջին վիճակահանութենէն։

ԶՒՕՍԱՇԻՐՋԻԿՆԵՐՈՒ եղանակը, այս տարի, փալուսն եղաւ կ. Պոլսոյ օթէլներուն համար։ Բերա Բէյէս 80,000 ֆր. աւելի շահ մը ըրաւ, ուրիշ տարիներու հետ բաղդատելով։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. —Օսմ. երկիրներէ օտար երկիրներ ղրկուելիք ապրանքներէն առնուած մաքսերու մասին եղած դրութիւնը մէկ քանի բարեփոխութիւններու ենթարկուած է, ա՛լ աւելի լաւ ապահովելու համար զինուորական պատասխանատուութեանց յակցուած գումարին գանձումը։— Եթէ ապրանքը իր բուն նաւահանգստէն մեկնելով, փոխանակ ուղղակի օտար երկիր տրուելու, Թուրքիոյ ուրիշ մէկ նաւահանգիստը ցամաք հանուի, ապրանքին տերը այդ նաւահանգստին մաքսատան մէջ երկրորդ անգամ պիտի վճարէ՝ իր հարիւրին 2 երաշխաւորութեան գումար, եւ պիտի արձանագրուի առաջին անգամ արուած Ռուսիոյ վկայագրին վրայ, որ պիտի վերադարձուի ապրանքին մեկնած նաւահանգստի մաքսատունը, այս վերջինն ալ եւ պիտի տայ ի պահ դրուած հարիւրին 2 երաշխաւորութեան գումարը, որ արդէն յանձնուած է երկրորդ նաւահանգիստը։ Հարիւրին 1 վար պիտի դրրուի իր տարեմտան ուրբ, եթէ ապրանքը օտար երկիր վերաբաձուի՝ օրէնքնական վեց ամսուան պայմանաժամուն մէջ (որ ապրանքին՝ առաջին նաւահանգիստէն մեկնելու օրէն պիտի հաշուուի) եւ մնացեալը պիտի վերադարձուի տիրոջ։ Իսկ եթէ ապրանքը Թուրքիոյ մէջ սպառած է, հարիւրին 2 երաշխաւորութեան գումարները պիտի յակցուին զինուորական սպառազինութեանց։

ՄԱՔՐԻԹԻՒԴի չրջակայքը, Ագուանուն տեղը, մարդու դիակ մը գտնուելով, սարսափանութիւնը, ընդհանուր դատախազի օգնականը ու բժիշկներ իսկոյն նոյն տեղը երթալով տեսան թէ դիակին գլուխը մալմնէն բաժնուած է եւ դալոյով կռնակէն եւ ուրիշ տեղերէն ալ զարնուած։ Վասնզի գտնուած տեղերէն մը հասատացաւ թէ Շիւքրի էֆ.ի կերի գործարանին գրագիրն է՝ Բալուցի Տանիկ, 35 տարեկան։ Այդ ունձը կիրակի օրուընէ ի վեր անհետացած էր։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ՝ հեղինակները երեւան հանելու համար։

ՇՈՒՇԵՆԱՒԻ ՄԷՋ ԾՆՆԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ.—Առջի օրը կամուրջին Գաղաթիւղ գացող Շանին չգենուին մէջ լոյն կին մը՝ Բ-Թինա տղիկ զուտ մը ծներ։ Շ գենուին մէջ գտնուող բժիշկ մը եւ ուղեւորներէն կին մը հոգ եղած օգնութիւնը ջրին։ Շգենուը երբ Գաղաթիւղ ժամանեց, ծննդաբեր կինը Հայտար Փաշայի բժշկական վարժարանին հիւանդանոցը տարուեցաւ։

ԳԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքին յանձնարարութեան համաձայն, նշանախօսութեանց քարտուղար Տ. Տրդատ քհնյ. պատասխանատու է ցարդ տեղի ունեցած նշանախօսութեանց եւ հարսնախօսութեանց մէկ վիճակագրութիւնը, նշանակելով անոնց թիւը, թաղը կամ գիւղը։ Այդ վիճակագրութիւնը համեմատական բաղդատութիւն մը կը պարունակէ թէ ո՛ր թաղերուն մէջ աւելի շատ ամուսնութիւններ տեղի ունեցած են։

—Ուսումն. Խորհուրդը գումարուցաւ երէկ Դալաթիոյ Խորհրդարանը, եւ զբաղեցաւ կրթական ծրագրին Մանկապարտէզի ճիւղին համար պատրաստուած ծրագրին ուսումնասիրութեամբ։

—Սալմաթարբազի Թաղեցիներէն չորս ակիններ, երէկ Ուսումն. Խորհուրդին դիմելով բողոքցին վարժարանին մէջ տեղի ունեցած կարգապահութեան հակառակ ընթացքի մը մասին, ծանուցանելով մեկնելնին ժամանակ թէ իրենց զաւակները ուսումնական տարեշրջանի մը մէջ ոչ մի դասարան չեն ընդունիր։ Ուսումն. Խորհուրդը նամակ մը գրեցին Սալմաթարբազի Ազգ. Վարչութեան Շահը մօտեցեր է հայ ներկայացուցիչներուն, Տ. Եղիա քհն. ի դիմաց հատարարութեան, որ թարեալ տարեվերջ մը վրայ ալ հոգ մասուցեր է Ն. Վեհափառութեան, եւ հակիրճ բարեմաղթութեամբ մը ներկայացուցեր է Հայրը, պարտիկներն լեզուով։ Սալմաթարբազի Շահը դասանալով նախարարներին հրամայեր է որ հարցնէ հայ ներկայացուցիչներուն առաջնորդութիւնը եւ կացութիւնը։ Ներկայացուցիչները իրենց խորին չնորհակալութիւնը յայտներ են պարտիկներն լեզուով։ Ազգ. Վարժարանի երկու աշակերտներն ալ պարտիկներն երգ մը երգեր են, Ն. Վեհափառութեան բարձր գահնստութիւնը արժանանալով։ Տ. Եղիա քահանայ այդ օրը ներկայացեր է նաեւ Պարսկաստանի նախարարապետին, որուն արամադրութեան տակ դրուած եր Պ. Մելիք Սարգսեանի բնակարանը (Թուսմանեանները ներկայացուցիչ՝ Էնդելիի մէջ)։

—Իզմիրի Ազգ. Սուսուկին պարտքի խնդիրը բաւական տարիներէ ի վեր կը զբաղեցնէ գաւառին Վարչութիւնը։ Այս ոնգամ Իզմիրի նորընտիր Գաւառ. Ժողովը՝ մայիս 19ին գումարուելով Ս. Առաջնորդին նախագահութեամբ, եւ նկատելով թէ ընդհ. պարտքի խնդիրը։ Ազգ. Սուսուկին երեքուն պարտքը կը հասնի 1322 օսմ. ոսկիի, որ գոյացած է հեռաւեալ կերպով.— Մուրատեանց եւ Արզանեան Սրբազանները անուան տարեանգրուած կալուածները Ազգ. Հիւանդանոցի վարչի ընելու համար՝ 300 օսմ. ոսկի, գերեզմանատան ճամբուն չինութեան համար՝ 62, տարեսուր պարտքերու վճարման համար՝ 870, Էմլաքի հին պարտք՝ 240, Մուգաթա եւ Սպարթալեան կալուածներ 150, Ելմաց Ցանձաժողովէն մնացած տակաւ եւ կանխավճար՝ 300, Ազգ. Հիւանդանոցի պարտքը՝ 400. գումար 2322 Օսմ. ոսկի, ուրկէ զեղչելով Սուքիւրեան էֆ.ի վճարած 1000 ոսկին, կը մնայ 1322 Օսմ. ոսկի։ Բայց այս գումարին մէջ հաշուուած չէ Իզմիլեան էֆ.ի գանձուած 400 ոսկին, որով պիտի չենուելի Սահիլիլ փողոցի երեք մթերանոցները։ Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցի յարեւանէն գոյացած իր 600 ոսկին որով կալուած մը պիտի գնուէր, Մասկուլէն Տիոր Էքզիլէրի կալած իր 100 ոսկին որուն տակաւով մրցանակ պիտի տրուեր Մէօրպեան վարժարանի յառաջադիմաշնորհներուն, Պարսաց Բարձման Ցանձաժողովէն գանձուած իր 300 ոսկին, այս գումարներն ալ բարդելով երբուն պարտքի գումարին վրայ, կը գտնուի 2722 օսմ. ոսկիի պարտք մը։ Այս հաշուով, Իզմիրի Ազգ. Սուսուկը տարեկան իր 1000 օսմ. ոսկիի բաց մը կ'ունենայ։ Գաւառ. Ժողովը իր վերոյիշեալ նիստին մէջ երկար վիճաբանութիւններէ վերջը, Բաղաք. Ժողովին առաջարկութեան վրայ, որոշեր է որ արդար բաշխում մը ընէ Իզմիրի հայ հասարակութեան վրայ, ազգ. տարեքի գումարը կրկնապատկելու համար։ Այդ գումարը 100 ոսկի է այսօր։

Ս. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Օր. Ագապի Ուզմեանի յուշարձանաբարութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երկու օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Վահան էֆ. Խաչեան։

ՌՈՊԷՐԹ ՔՈԼԷՋ

Ռապերթ Քոլէճի չրջանաւարտներուն քարոզը պիտի խօսուի վաղը, կիրակի, ժամը 11ին։ Իսկ վկայականներու բաշխումը պիտի կատարուի երեքշաբթի, 13 յունիս (Ն. Տ.), ժամը 3ին (Ք. Ս.)։ Այս առթիւ չրջանաւարտները պիտի խօսին իրենց աւարտական ճառերը։

Այսօրուան Հեռագիրները

ՊՕՔՍԿԱ ԵՒ ՖԱՐՕՅ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 9 յունիս.—Բեռերսպուրկի հեռագրական գործակալութիւնը կը հեռագրէ.

«Նիքոլա կայսրը հեռագիր մը ուղղեալ Ռաէթիվէնքի նաւապետին որ հիմա Սուսպոլի նաւուին հիւանդանոցը կը գտնուի, չնորհակալութիւն յայտնեց ծովակալին ու ռուսական նաւատորմին բոլոր սպաներուն օրանք պատուաւոր կերպով իրենց պարտքը կատարելուն՝ Ռուսիոյ եւ անոր վեհապետին նկատմամբ իրենց ունեցած անձնուիրութեան բերմամբ։ Յետոյ կայսրը կը յարէ.— «Ամենակարողէն կամքով յաղթութեամբ չպակուցաւ ձեր դիւցազնական տարքը, բայց երկիրը միշտ պիտի պահի ձեր դիւցազնութիւնը հոգոյ»։

ՄԱՆԻԼԱ.—Մանիլայի նաւահանգիստը ապատանած ռուսական յածուարկները վար դրուեցան։ Առանց սպաները ու նաւաստիները տրմակուեցան՝ պատուոյ խօսք տալով թէ ալ եւս պիտի չմասնակցին ներկայ պատերազմին՝ Ճապոնի դէմ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ուշէնկիզէնէն կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթ թէ Ճապոն չուզեր հաշուութեան իր պայմանները յայտնել, մինչեւ որ չգումարուին երկու պատերազմի կողմերու լիազօր պատուիրակները։

—Նոյն հեռագիրը կը յարէ թէ Պ. Ռուզվելթ հաստատելու կը լսուի որ քիչ առնէն կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի միջեւ։

ԲԱՐԻԶ.— Բեռերպուրգէն առնուած հեռագրի մը նայելով հոն զրոյց կայ թէ Ռուսիոյ կայսրը պիտի խնդրէ Լէպէ ու Ռուզվելթ նախագահներէն եւ Իտալիոյ թագաւորէն որ բանակցութիւնները պատասխան հաշուութիւն կենքելու համար։ Երբ Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը, իբրեւ դաշնակից Ռուսիոյ, չուզէ միջամտել, Զարը պիտի դիմէ Աւստրիոյ կայսրը։

ԹՈՔԻՕ.— (Պատերազմական). — Ցունիս 7ին Ճապոնները եւ մղեցին Ռուսական կատարած յարձակումը Սուրանկեթի դէմ, Զանկթուի հիւսիսային կողմը նաեւ Թաթաւնի եւ Զիչիթաւնի դէմ,

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռիւթերի թէ Մանչուրիա գտնուող ճապոնական սպաներու կողմէ առնուած հեռագիրներու նայելով, փոքր ընդհարումներ սկսած են տեղի ունենալ։ Ռուսական հեծելազօրքերը զանազան յարձակումներ կատարեր, ոմանք եւս մղուեր են։ Պալթիկի ռուսական նաւատորմին փնտռումին ի վեր Մանչուրիոյ ռուսական բանակը, ոչ թէ վնասած է, այլ ընդհակառակը ուրիշ գործունէութիւն ցոյց կատարեր։ Ռուսերը լաւ վիճակի մէջ են եւ անոնց բանակը յանախ յարձակողական կը ձեռնարկէ։ Վերջերս ճապոնական սպաները կ'ըսեն նաեւ թէ ռուս զինուորները պատերազմի կեանքէ սիրոյ զգալու երեւոյթը ունին։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— (Պատասխանական).— Լինիեվիչ զօրավարը յուլիս 3 Թատանով հեռաւորը կը հեռագրէ Զարին.

«Ամսոյս 5ին Ճապոնները, մեր ձախ կողմին վրայ, յարձակեցան մեր զինուորներուն դէմ, բայց մեր զինուորական կայանքներուն կրակը կեցուց թշնամին յառաջանալուն յառաջացումը։ Նոյն օրը ռուսական զօրախումբ մը վանեց թշնամին Զինհոյի հովիտէն եւ գրաւեց Սանցիթին։ Ուրիշ զօրախումբ մը Ճապոնները եւ մղեց Նանչենցիի գիւղին։»

ԲԱՐԻԶ.— Կ'ըսուի թէ Բարիզի մէջ բանակցութիւններ կը կատարուին ռուսական նոր փոխառութիւն մը կենքելու համար եւ թէ Բրեթի Լիոնէ, Պանք ոբ Բարի եւ Բանքաւոր Նասիոնալ ա'նգանքի բանակցութեան ձեռնարկած են վեց հարիւր միլիոն ֆր.ի փոխառութեան մը համար՝ գանձային ամսով, հարիւրին հինգ ռակսով եւ ութ տարիէն հատուցանելու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բեռերսպուրգէն Թայմզի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ արտաքին գործոց պաշտօնարանէն առնուած լուրի մը նայելով, Ռուսիոյ պատասխան է լսել Ճապոնի կողմէ առաջարկուելիք հաշուութեան պայմանները, թէ Ճապոն պէտք է հաղորդէ այդ պայմանները եւ երբ ընդունելի նկատուին, Ռուսիոյ պիտի ընդունի զանոնք, իսկ հակառակ պարագային պիտի մերժէ։ Պերլինէն առնուած մասնաւոր հեռագիրներու նայելով, Զարը որոշած է պատերազմը չարունակել՝ Լիսնեվիչի յաղթութիւնը սպասելով։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ։)

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ նախարարաց Խորհուրդին նիստը երկարեցաւ ժամ առաջ չարունակ։ Վաղը նորէն գումարում տեղի պիտի ունենայ։

—Պարսից Շահը յունիս 11էն 12 (Ն. Տ.) Ռուսիոյ-Տանէն Բիւթիքաթքա պիտի երթայ։

ԲԱՐԻԶ.— «Ինֆորմասիոն» կը ծանուցանէ թէ Պալու-Դարայագի Ընկերութիւնը այսօր քսան ֆր. չահաբաժին բաշխած է։

ԲԱՐԻԶ.— Հաւատ կ'ըսէ.— «Բարիզը դերմանական դեսպանատան գործակատարին կողմէ, առջի օրը Պ. Ռուվիէի հաղորդուած ծանուցագիրը հաւաքական ծանուցագիր մըն է Դերմանիոյ կողմէ ուղղուած բոլոր տէրութեանց՝ ծանուցանելու թէ հաստատած է Մարոքի առաջարկութեան՝ բարենորոգմանց խնդիրը միջազգային դեսպանախորհուրդի մը ներկայացնելու համար։

ՊԷՐԼԻՆ.—Վիրհէլմ կայսրը, ֆրանսական պատուիրակութեան անդամներուն բուն եւ մեր օտար սպաներուն հետ ներկայ գտնուեցաւ Ռուսական հեծելազօրքերու մարզանքներուն։ Յետոյ սեղան մը արուեցաւ եւ կայսրը բաժակ պարպեց իր հիւրերուն կենացը։ Ֆրանսայի Լաքրուա զօրավարը չնորհակալութիւն յայտնեց, փոխադարձաբար կայսր, կայս. դերդուհուն եւ ներկայ դերման սպաներուն ներկայացուցած հեռագրերուն կենացը բաժակ պարպելով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կ'ըսուի թէ նոր պանքա մը պիտի հաստատուի՝ նպատակ ունենալու զարգացնել առեւտրական չահերը Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ միջեւ։ Դրամագլուխը ամամարար երկու միլիոն անգլիական ոսկի պիտի ըլլայ։ Նոր պանքային կեդրոնը Լոնտոնի մէջ պիտի հաստատուի։

ԲԱՐԻԶ.—Մինչդեռ դերման լրագիրներուն մեծ մասը ուրախ է Մարոքի գործերուն ստացած երեւոյթին համար, դար կը վերադրէ Թաթընպախի կոմսին, մինչ կողէ Անգլիոյ լրագիրները միշտ կը յայտարարեն թէ Ֆրանսա երկայ համոզուել որ Անգլիա պիտի պահէ իր խօսքը եւ թէ միշտ ազնիւ կերպով պիտի ոլորակի Ֆրանսայի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՌՈՒՄ 27 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտ Միաց. Օ.Ո.	96	19
Ամէնէն քարձր գին »	96	24
Ամէնէն վար գին »	96	16
Բումէլիի Երկաթուղի գոց ֆր.	132	87
Ամէնէն քարձր գին »	133	37
Ամէնէն վար գին »	132	87

ԲԱՌՈՒՄ 28 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտ Միացն Բ.Կ.	96	24
Բումէլիի Երկաթուղի ֆր.	133	12½
Շերքէթի Խայրիէ	30	—
Օսմանիէ	—	—
Ռէժի	17	10
Օսմ. Պանքա	—	—
Ցունական Պանքա	435	—
Տէրքօս	256	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	4	07
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	7	65
» ժուխանա	2	70
» պարտաթուղթ	490	—
Քարափ կ. Պոլսոյ	515	—
Թրանսվալ	90	—
Քրէյտ Ֆոնսիէ Լիմէքսիէն Ա	310	50
« » « Բ	269	25
Լավրիոմ	39	71
Անատոլիի երկթ. բաժնեթուղթ	14	10
» » պարտաթղթ.	525	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԴԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ԼԻ.	—	—
» » » չէք	»	109	32½
Բարիզ » »	ֆր.	22	92½
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտակաս չէք	մարք	18	67
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	ԼԻ.	87	15
Անգլիական ոսկի	»	109	85
Բոլ Էմբերիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէճիտիէ	«	—	—
Բուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Ցունիս

Անգլիական Քոնսոլիտ	90	37
Միացեալ Օսմ. պարտք բաց.	87	87
Միացեալ Օսմ. պարտք գոց.	87	87
Օսմանեան Պանքա	14	50
Ռուսական 1888–1889	89	—
Հելլենական 5 %	52	25
» Մասնաւոր	54	—
Գուլկարական 1892	100	50
Լիմիթսէն իւնիֆիզ	105	25
Ճապոնական %	88	75
Թրանսվալ	3	56
Զերբիրա	2	09
Փոխանակագիր	25	31¼

ԲԱՐԻԶ, 9 Ցունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	99	85
Միաց. Օս. պարտաթ. բաց. զ.	89	22
Միաց. Օս. պարտաթ. գոց. »	89	22
Օսմ. կայս. Պանքա ֆր.	613	—
Օսմանիէ »	—	—
Բումէլի երկաթուղի »	135	—
Օսմ. մաքսատուն »	471	—
Օսմ. Ռէժի »	401	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 % »	507	—
Քռէտի Լիոնէ գազօնը կա. »	1102	—
Բաւական Ռանթ »	106	65
Սպանիական արտաքին »	91	67
Աւստրիական »	100	80
Թրանսվալ »	92	50
Ռուսական 4 % 1901 »	88	70
Զէք Լոնտոնի վրայ »	25	185
Դրամադրէզ »	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 9 Ցունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ ֆր.	240	40
Բումէլի երկաթուղի »	143	25
Օսմ. Ռէժի »	367	50

ՊԵՐԼԻՆ, 9 Ցունիս

Միացեալ պարտաթուղթ ֆր.	88	70
Բումէլի երկաթուղի »	137	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ »	104	50
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս. »	20	340

ՊՐԻՍԷԼ, 9 Ցունիս

Օսմ. միացեալ պարտք	88	87
Բումէլի երկաթուղի	134	—

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԶԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.—Հանր. Պարտքի վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ հինգ հարիւր տասը մեծ չէնքի վաճառման հայթայթումը։ Այս փայլը պէտք է որ վարչութեան կողմէ ցոյց տրուած նմանէնն համաձայն ըլլայ, եւ առանց ծախքի յանձնուի՝

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան.

	Չէքի
Կեդրոնատեղիին՝	30
Զէյնարանին՝	30
Դասը-Փաշայի մթերանոցներուն՝	200
Դրշմաթուղթի տպարանին՝	250

Առժամեայ նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 1905 յունիս 28|10ին չորեքշաբթի օրը, կէսօրէն երկու ժամ առաջ մինչեւ կէսօրէն երեք ժամ հաքը։

Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ առնուազն 3% զեղչով մը՝ առժամեայ նուազուրդին փակուելէն հաքը մինչեւ լուսադրական երեք օրերու մէջը։

Երրորդ օրը՝ դիմումները պիտի ընդունուին մինչեւ կէս օրէն հաքը ժամը 3։

Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ նուազուրդին, պարտաւոր են առ ի երաշխաւորութիւն ըլլալիք հայթայթումին 10% դրամական գումար մը ի պահ դնել Վարչութեան կեդր. տնտէսը։

Ցանձնարարութեանց տեսարկը այսօրուընէն սկսեալ տրամադրութեանը առ դրսնած է հասարակութեան. որ կրնայ տեղեկութիւն ստանալ անոր մասին՝ մասնակարարութեանց ճիւղի դրասենեակին, կէսօրէն երկու ժամ առաջ մինչեւ կէս օրէն երեք ժամ հաքը։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

9|22 Մայիս 1205/1321 8—15

ԻԼԱՆ

Իրի մլիմէթօ Թիմուր Թել պին քիլօ, պէտէր եւրա քիլօսը 61 ֆր.։ Տէրթի մլիմէթօ Թիմուր Թել ալթմըշ պին քիլօ, պէտէր եւրա քիլօսը 26 ֆր. 50 սանթիմ։ Պէշ մլիմէթօ Թիմուր Թել օթուզ պին քիլօ, պէտէր եւրա քիլօսը 26 ֆր.։ Թիմուրը մէրպութ պէօյիւք մօռել իզօլաթիօր պէշ եւրա սատա, պէտէր սատաթ 1 ֆր. 15 սանթիմ։ Թիմուրաւլ պէօյիւք մօռել իզօլաթիօր իքի պին սատա, պէտէր սատաթ 54 սանթիմ։ Թիմուրը մէրպութ օրթա մօռել իզօլաթիօր օն պէշ պին սատա, պէտէր սատաթ 67 սանթիմ։ Թիմուրաւլ օրթա իզօլաթիօր պէշ պին սատա, պէտէր սատաթ 34 սանթիմ։ Թիմուր թիրեկէ մախսուս իզթիրեանը օրթա իզօլաթիօր իքի պին սատա, պէտէր սատաթ 1 ֆր. 90 սանթիմ։ Պանա քեսդրաբը երիմ պին քիլօ, պէտէր քիլօսը 65 սանթիմ։ Նէյնաբը օն եէքիզ պին քիլօ, քիլօսը 70 սանթիմ։ Լաքլանէ քէսմիրքիւ երիմ պէշ պին սատա, պէտէր սատաթ 21 սանթիմ։ Լաքլանէ գասաէի օն պէշ պին սատա, պէտէր սատաթ 32 սանթիմ։ Լասիք հալա եէթմէշ պին սատա, պէտէր եւրա սատաթ 9 ֆր.։ Իւնէ լասիքլի Թել օնպէշ պին մէթրօ, պէտէր մէթրօսը 28 սանթիմ։ Գալին լասիքլի Թել օն պէշ պին մէթրօ, պէտէր մէթրօսը 50 սանթիմ։ Ամէրիքան պուրկուսը ալթը պին սատա, պէտէր սատաթ 1 ֆր. 10 սանթիմ։ Նէյէ ալթը պին սատա, պէտէր սատաթ 70 սանթիմ։ Քէնքիլի գէրգեֆ ալթը եւրա օնքան սատա, պէտէր սատաթ 2 ֆր. 20 սանթիմ։ Զամանչ իրի ալթը եւրա թուրա, պէտէր թուրաը 1 ֆր. 75 սանթիմ

ԽԶԱՐԿԻՐ

ՀԱՄԻՏԻԷ ՍՐՏԵՍԻՑ ՎԱՐԺԱՊԱՆԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Իզմիրի Համիտիէ Արդեսից վարժարանին ի նպաստ Կոյս. Կառավարութեան տրուօնութեամբ կազմակերպուած 11դ. վիճակահանութեան ծրագիրը. — 20,000 տասէն 10,000ը պիտի շահին։ Առանց մէջէն հօրը մեծ պարգեւ պիտի տանին։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳ

Ամէնէն մեծ պարգեւն է 80,000 ղրշ.
19 Յուլիս 1905

Տոմսակ	Ղրշ.
1	20000
1	60000
1	12000
1	8000
1	6000
1	5000
2-3000	6000
3-2000	6000
4-1500	6000
6-1000	6000
15- 700	10500
35	145500
315- 180	56700
350	202200

ԶՈՐՐՈՐԴ ԿԱՐԳ

Ամէնէն մեծ պարգեւն է 110000 ղրշ.
11 Հոկտեմբեր 1905

Տոմսակ	Ղրշ.
1	20000
1	90000
1	18000
1	14000
1	12000
1	10000
2-5000	10000
3-3500	10500
4-2800	11200
6-1800	10800
15-1000	15000
35	221500
315- 450	141750
350	363250

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԱՐԳ

Ամէնէն մեծ պարգեւն է 90,000 ղրշ.
16 Օգոստոս 1905

Տոմսակ	Ղրշ.
1	20000
1	70000
1	14000
1	10000
1	8000
1	6000
2-3500	7000
3-2500	7500
4-2000	8000
6-1200	7200
15- 800	12000
35	169700
315- 270	85050
350	254750

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԿԱՐԳ

Ամէնէն մեծ պարգեւն է 120,000 ղրշ.
8 Նոյեմբեր 1905

Տոմսակ	Ղրշ.
1	20000
1	100000
1	20000
1	16000
1	14000
1	12000
2-6000	12000
3-4000	12000
4-3000	12000
6-2000	12000
15-1500	22502
35	252500
315- 540	170100
350	422600

ԵՐԲՈՐԴ ԿԱՐԳ

Ամէնէն մեծ պարգեւն է 100,000 ղրշ.
13 Սեպտեմբեր 1905

Տոմսակ	Ղրշ.
1	20000
1	80000
1	16000
1	12000
1	10000
1	8000
2-4000	8000
3-3000	9000
4-2400	9600
6-1500	9000
15-1000	15000
35	196600
315-360	113400
350	310000

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԿԱՐԳ

Ամէնէն մեծ պարգեւն է 120,000 ղրշ.
6 Դեկտեմբեր 1905

Տոմսակ	Ղրշ.
1	20000
1	100000
1	24000
1	20000
1	16000
1	14000
2-7000	14000
3-5000	15000
4-4000	16000
6-3000	18000
15-2000	30000
35	287000
315- 560	176400
350	463400

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԿԱՐԳ

ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒՆ Է

1,000,000 ղրուշ

1905 Դեկտ. 31ին մինչեւ 1906 Յունվար 24

Տոմսակ	Ղրուշ
1	600000
1	400000
1	200000
1	100000
1	50000
1	30000
1	20000
2-15000	30000
3-10000	30000
4- 7000	28000
7- 5000	35000
18- 3000	54000
28- 2000	56000
63- 1500	94500
244- 1000	244000
415- 890	332000
790	2303500
7110- 560	3981600
7900	6285100

ՇԱՍԲԱՆԵՒ ԳԻՆԻ

ՊՈՒՇԼ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Հ. Ս. Ճ Թ. Ս. Ճ Թ Ի Ջ

Իտալիոյ, Սպանիոյ եւ Բորքուկալի արքունիքներուն

1821ին հիմնուած տուն՝
Մարկօլլ-Սիւր էյի (Մարն) մէջ

Սոյն Շամբանի գինին պատրաստուած է Շամբանի գաւառին մէջ եւ զոյգ եղող կուսա տյգինչին տառով բերած խաղողներէն։ Այդ տյգինչներուն մատղաշութիւնները ինքը իրենց տեսակին մէջ. Ամբողջ Թուրքիոյ համար գործակալ կարգուած է Իթալօ Կ. Բոքա, Գալաթիա, Թիմարբէք խան, թիւ 38 կրկին։ 19 – 50

ՔԻՆԱՐՏ CU ARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՃԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերպուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Սկիւթիա	359
Մարոնիա	18900	Քանադիան	4341
Լուսիտանիա	12950	Վէգլա	3223
Քամանիա	12950	Բաւլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ալամանիա	8128	Սիբիրիա	2925
Ինդուսիա	8120	Սամարիա	2512
Սէքսոնիա	7392	Ալէքսոս	2181
Ալմանիկ	7269	Շէլդուլի	16[illegible]

Դիմել առ՝ ՀՈԼԻՍ Ա. ՍԻՍԸՐ
40 – 50 Joly et Seagor

Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Բարա Մաւրաքեան փողոց։ 14

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով տրուօնեալ սիկարի Թուղթի վաճառման անանուն Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկարի Թուղթեր ամէն մէկ տեսակի վրայ նշանակուած Թրքական վիճակահանութեան (Արեւելեան Սրկումելիոյ) Թիւեր. այս Թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի շահին հետեւեալ կերպով.

1	վիճակ	պիտի	շահի	Ա Թիւ	շահողը	1 անձ դահեկան	10000
1	»	»	»	Բ	»	1 » »	1000
2	»	»	»	Գ	»	2 » »	500 անձն
6	»	»	»	Դ	»	6 » »	300 »
12	»	»	»	Ե	»	12 » »	100 »
28	»	»	»	Զ	»	28 » »	50 »
850	»	»	»	Է	»	850 » »	10 »

900 Թիւեր պիտի շահին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։

Ուշադրութիւն. սիկարի Թուղթի տեսակներ ունին Թիւ մը եւ Թուկան որ վիճակահանութեան կրնայ մասնակցելու համար։

Մեր սիկարի Թուղթը Վիեննա կայսերական դպրոցը անուլով եղած եւ հաստատուած է ամենաշնչիւ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն դնեցէք մեր Թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տեսակը 100 երես միեւնոյն ժամանակ պիտի տանիք ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահողը սիկարի Թուղթի տեսակի շահող Թիւով ներկայանայ Սալոնիք՝ Սալոնիքի պանքան։ Կ. Պոլիս, Սալոնիքի պանքան։ Իզմիր. Աթանասեան եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարներուն եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ 36 – 104

ԼԱ ԲՕՔԻԼԷՐ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴ. Հ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՐԻԶ,

Ավենիւ Օբերա-Գոմիք, թիւ 30-32

ԼԱ ԲՕՔԻԼԷՐ կը գործէ Թոյլատրութեամբ ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութեանց եւ անոնց քաղաքներն ամէն։ Ընկերութիւնը կը կատարէ ապահովագրութիւններ, բոլիս-ֆուլոնիներով. ժողովրդական ապահովագրութիւններ՝ առանց բժշկական քննութեան մինչեւ 3000 ֆրանք՝ ամսական վճարումներով. նաեւ պարտաւորիչ ապահովագրութիւններ հարիւրին երեք։

Ընկերութեան գրասենեակներն են Պոնք տը Ֆրանս, Բուլվար տ'Էսքոնտ՝ տը Բարի, Բրեսի Լիոնէ, Լոնտրէ եւ Քընթրի Պանքիկի եւ Ընկ. Լոնտոն, Պ. Լ. Զարիֆի՝ Կ. Պոլիս։

Ընդհանուր Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ համար՝ Լորտաս խան, Գալաթիա

Ընդհանուր Տնօրէն
Զ. ՖԻՐԻԼԻՍ

20 – 78

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՃ

Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկասպի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գամմ	1497	Գոզզ	1611	Մալմ	724	Ռոգարիա	136
Ալէքթ	3607	Գոնկս	1906	Կրոտոս	1695	Մարէնկս	2273	Սաքֆս	1113
Անսէլս	1541	Գրոսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ֆիքֆս	1735
Արիոսքս	2277	Էֆտս	4311	Հիտալկս	1581	Մէքքոս	3557	Միվկս	1193
Գասանս	1822	Տոմինս	987	Հինամս	3720	Միլս	1057	Սրէքս	1203
Գորտոնս	1264	Տուրս	2383	Հորաթիս	3600	Մուրդէլլս	1735	Թասսոս	1323
Գրավս	1076	Տրաքս	1713	Հումէրը	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տիրեամս	504	Իակս	2354	Ներոս	1033	Թորքս	3327
Ղրֆֆալս	4481	Իպրս	2464	Իտահս	5140	Օհրս	4160	Թրէտոս	1470
Գէլրս	1271	Ելտորատս	1530	Զիւնս	1080	Օնեամքս	4036	Թորքիոս	487
Գալիրոս	1337	Էքսպս	1841	Գիէսս	1053	Օրլանոս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քէլրինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Դոզս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոսնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրակ	2739	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բէալտս	3229	Վրիթուրն.	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4532	Լէբանան	2272	Բրինսլոս	1663	Տէտս	1350
Քլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1843	Բոլդ	1613	Զէրս	1300
Գոլորատս	4235	Գիկանս	1243	Լորէնցս	3191	Ոսէր	1789		

Ընդհանուր վճռագրով Հալէն հոս հասած են։
Սիսէրս չոգենաւը, նաւապետ Ռէյնըր։
Սիքիս չոգենաւը, նաւապետ Սիքրրաք։
Ընդհանուր վճռագրով Հալէն հոս կը սպասուին։
Թայչօ չոգենաւը, նաւապետ Թարն, ամսոյս 15ին։
Ալէքքս չոգենաւը, նաւապետ Հէք, ամսոյս 25ին։
Դիմել առ Գրքակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻԶՕՏ
Թիւ 22—24, Գիւլիւք Միսէթ խան, Գալաթիա 10 13 – 50

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի

ԱՄԵՐՈՂՋՈՊԻՍ Վ.ԶԱՐՈՒՆԱՆ ԲԱՆԿԱՆԹԱՒՈՂԹԵՐՈՎ.
ԵՒ ՊԱՐՏԱՏԻՊՈՂԹԵՐՈՎ.

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապես.—Պ. Է. Տրեօ՝ պատուակալ նախագահ, Պ. Ժան Բեսմազօղլու՝ նախագահ, Պ. Էթիեն Ֆրանկիաֆի՝ դեր-նախագահ, իսկ Պ.Պ. Ժ. Պօքսաք Նորտանոքուլօ, Մածաս, Է. Էմպրիքոս, Ա. Լամպրինուտի, Լ. Զարիֆի՝ անդամ։

Կեդրոնական տնօրէնութիւնը կը գտնուի Աթէնք, Սոֆոքլ փողոց, թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէոն, Վալօ, Սուրիա, Բաթրաս, Բանիա, Բալամաթա, Կրէտէ։

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխառութիւններ՝ հաւաքաթղթով եւ արժէքաթղթերու եւ իրեղէններու փոխարէն, դրամադրել, փոխառակագիրներ հրապարակ հանել, չեքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ Յունաստանի, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ, հաշուետիպներ, արժէքաթղթերու պահպանութիւն, կարգադրներու եւ արժէքաթղթերու գանձում, ոսկերչական հրամաններու գործադրում մեր հրապարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պարզեւաւոր արժէքաթղթերու, թեկնածուներուն Աղքատին Պանքային, Թրքական, Բրքական Ֆոնտի Լիմիթոսէնի, Վիլ տը Բարի, Վիլտը Պիւսելի, Բրեսի Ֆոնտի տը Ֆրանսի արժէքաթղթերուն, կանխիկ կամ մասնակի վճարումներով։

Ամենդ տուած դրամի տոկոսները

Ուղղակի տարեն դրամ քաշել	3 %
Վեց ամսուան համար	3½
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելի համար	5 —

Տնօրէնութիւն

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՏԵՂԵԱԿՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆԵՐԸ

Ծանէր 13ին Անգադոլի, Մարսիլիայէն։
» 15ին Գոնկո Անվէրսէն։
» 19ին Սիրոֆասի, Անուամ. եղերքէն։

ՄԵՆՆՈՒՄՆԵՐ

Ծանէր 14ին Անգադոլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 20ին Սիրոֆասի, ուղ. Մարսիլիա։
» 12ին Լիեժ, Անվէրս։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօքհանէ քարափին վրայ։

15 8 – 50 Թ. ԲԼԳՈՒԻ

ՅՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԼԻՆ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող տոպ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Լիվրպուլիան	10500	Ֆլամինկա	850
Ամերիկեան	10500	Եմերալտեն	3500
Գերմանիան	10500	Արրմ.ան	3500
Լանքաստրիան	9000	Այմէրիան	3500
Նիւասէլիոն	9000	Արապիան	3500
Գլասկոյան	8000	Այէնկան	2500
Լոնտոնեան	8000	Նեսուլզիան	2500
Գասոնիան	8000	Ելզաշրան	250
Ֆիրնինիան	8000	Լէսթրիան	2000
Ֆուլիանիան	3700	Մինեօ	900
Վալսիան	3700	Օքսրոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսոն	8[illegible]
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ուղարկելու կը խնդրուի իրենց ապրանքի տյուլը փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար ի նեց հրահանգը զրկել չոգենաւէն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ՝
ԷՖԷՄԻ ԼԱՆՏՈՆԷՆ
Գալաթիա, քարափին վրայ
13 4 – 50 մաքսատան հին տեղը

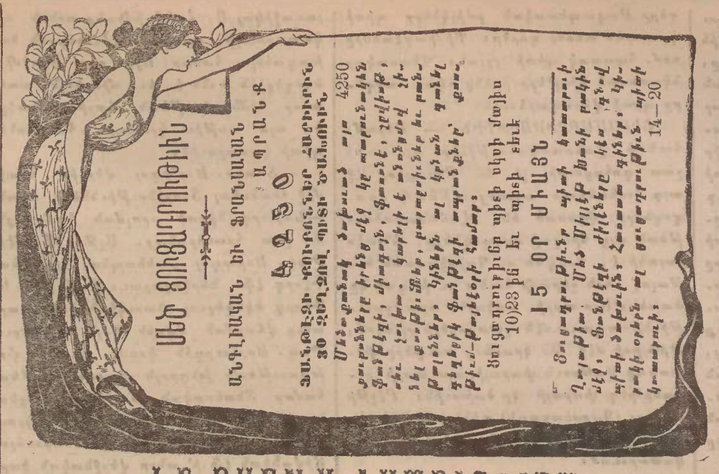

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՑՍ. ԹԱԳ. ՍՈՍԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՆԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ն. Ի ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 ֆր. Տարեկան ճիւղ 15,264,915 ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԲՐՈՒՍԻ ՀԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Ալեքսանդրեան խան։

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

26 – 50 23

Ծանօր.—Դաւառներու մէջ լուրջ եւ գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեռերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համարդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առողջի խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան գրաքանդուլիքը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Նիւթական գումար	142,585,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրի ու տոկոս	56,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ալեքսան խան, Վալիտեան, Գալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 2 – 50

C IE RUSSE

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մայիս

Գ. 24/6	Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւ., Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Պոլս, Թարապլուս-Ծամ, Պէյրութ, Յաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։	
Երբ. 26/8	Օտէսա ժամը 10ին առաւ։	
Շբթ. 28/10	Մէրսինիս, Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւոտն։	
13	Օտէսա ժամը 2ին իրիկուն։	42 – 50

Khedivial Mail Line

(Բէյտիվէլ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւերի Ընկերք.

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Ալեքսանդրիոյ միջեւ

Բրենս Ապպաս շոգենաւը, նաւապետ Անտերսէն, յառաջիկայ երեքշաբթի, 13 յունիս 1905, (Ը. Ե.) ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլի, Իզմիր եւ Պիրէեան։

Աղեքսանդրիա կը ժամանէ շաբաթ առաւ. իսկ Աղեքսանդրիայէն Պոլիս ճամբորդող շոգենաւերը կը ժամանեն ամէն կիրակի, կէս օրէն հաքը ժամը 4ին (Ը.Ե.)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Գալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բոսֆէզ	800	Թիպս	2500
Անդիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսպրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէբա	1250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	20000
Օս անդի	3500	Կասպրնի	1500
Մացիոֆիս	2500	Դիպէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՅԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 41 – 50 13 Ճէյմս Սթրիթ Լիվերպուլ

Արտասահմանէ ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇՆ. ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 խառն. Առաւ.	Թ. 46 խառն. Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 41 խառն. Առաւ.	Թ. 43 խառն. Իրկն.
ժ. Վ.	ժ. Վ.			ժ. Վ.	ժ. Վ.
11 15	7 58	մկն. Քարաքէօյ կամուրջ	ժմ.	3 52	12 15
11 35	8 18	ժմ. Հայտարփաշա	մկն.	3 32	11 55
12 —	8 30	մկն.	ժմ.	3 22	11 21
1 5	9 28	ժմ. Բէշիքթաշ	մկն.	2 13	10 12
1 19	9 52	մկն.	ժմ.	2 —	9 52
1 41	10 17	» Թուզլա	»	1 40	9 30
2 3	10 42	» Կէյպզէ	»	1 18	9 9
2 27	11 4	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	» Թավշանճիլ	»	12 34	8 24
3 —	11 35	» Հէրբէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	» Նարբմա	»	11 56	7 43
3 35	12 9	» Թիւթիւն Զիգիթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	» Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 2	12 37	ժմ. Իզմիթ	մկն.	11 15	7 3
4 21	— —	մկն.	ժմ.	— —	6 38
5 1		» Գէօյիւք-Տէրբէնտ	»		6 2
5 34		» Սապանճա	»		5 32
6 1		» Համիտիէ	»		5 14
6 48		» Կէյվէ	»		4 18
7 14		» Աղ-Հիսար	»		3 52
7 49		» Մէքթէմ	»		3 23
8 19		» Լէվիզէ	»		2 49
8 57		» Վէզիր-Խան	»		2 11
9 0		ժմ. Գիլէճիք	մկն.		1 30
9 55		մկն.	ժմ.		1 20
1 5		» Քալաքէօյ	»		12 30
1 49		» Պօղիւրլու	»		11 54
2 42		» Ին Էօնիւ	»		11 17
1 9		» Զուլքուր Հիսար	»		10 44
1 44		ժմ. Էսկի Շէհիր	մկն.		10 5
իրկն.					առաւ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 223 խառն. Առաւ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն. Իրկն.
ժ. Վ.			ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11 7	» Կէօքէէ Քըզլար	»	12 45
12 5	» Սապանճա Բաւնար	»	12 3
12 59	» Ալաքանա	»	11 7
1 41	» Զէյթիւրլիր	»	10 23
2 41	» Ֆէօյէր	»	9 35
3 10	» Իսկանտիրլի	»	8 50
3 34	» Համամ	»	8 23
3 44	» Կապրիկէօյ Կամամ	»	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	» Գէօյիւք Զօղանլար	»	6 50
6 6	» Քայ	»	6 3
6 51	» Իսկիշէհիր	»	5 10
7 15	» Եասխան	»	4 45
7 46	» Աք Շէհիր	»	4 23
8 18	» Ապարի քէօյ	»	3 43
9 —	» Զամուշլար քէօյ	»	3 5
9 38	» Իսկին	»	2 33
10 25	» Դանքն-Խանը	»	1 39
11 20	» Էքրայ-Ինի	»	12 57
11 52	» Մէյսան	»	12 17
12 52	» Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմ. Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.			առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԵՒԻՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն. Առաւ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն. Իրկն.
ժ. Վ.			ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	10 —
12 44	» Աք Գունար	»	9 18
1 24	» Այրիւ Բէյ	»	8 46
2 4	» Գէյլիք Ակսու	»	7 58
3 9	» Սարիքէօյ	»	7 1
3 58	» Գիչէր	»	6 4
4 35	» Սապրէր	»	5 27
5 9	» Գէյլիք Գէօփրիւ	»	5 —
6 3	» Բոլաթլի	»	4 16
7 21	» Մալի Բէյ	»	2 49
8 15	» Սէնճան Բէյ	»	1 47
9 —	ժմ. Էսկիշիրիւ	մկն.	1 —
իրկն.			առաւ.

ԱԼԱՇՀԻՐ-ԴԻՕԳԱՀԷՍ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն. Առաւ.	Թ. 324 խառն. Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն. Առաւ.	Թ. 323 խառն. Իրկն.
ժ. Վ.	ժ. Վ.			ժ. Վ.	ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն. Ալաշէհիր	ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ. Դէօքճէյ	մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն. Առաւ.	Թ. խառն. Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն. Իրկն.	Թ. խառն. Առաւ.
ժ. Վ.	ժ. Վ.			ժ. Վ.	ժ. Վ.
6 16		մկն. Ատա-Բազար	ժմ.	4 54	
6 34		ժմ. Համիտիէ	մկն.		